

Vývojové tendencie slovenského správneho súdnictva v rokoch 1992 – 2022

Lukáš Tomaš*

DOI: <https://doi.org/10.24040/sap.2022.9.2-3.175-207>

Abstrakt:

TOMAŠ, Lukáš: *Vývojové tendencie slovenského správneho súdnictva v rokoch 1992 – 2022*. Predložený príspevok prináša pohľad na vývojové tendencie (trendy) slovenského správneho súdnictva v rokoch 1992 – 2022. Výskumným cieľom tohto článku je prezentovať právno-historický a doktrínálny prieskum vývoja správneho súdnictva optikou modifikácií v (i) štrukturálnych pozíciách správneho súdnictva, (ii) právno-normatívnych platformách upravujúcich konanie pred správnymi súdmi, (iii) počte inšancií, v ktorých správne súdne konanie prebieha, (iv) princípe, na ktorom správny súd zakladá verdikt a (v) rozsahu prieskumu justične napadnuteľných verejno-správnych aktov. Z pohľadu metodológie právno-doktrínálneho výskumu sa využíva najmä metóda historická a metóda komparatívna, najmä pokiaľ ide o porovnávanie legislatívneho a faktického stavu správneho súdnictva v jednotlivých etapách nášho štátno-právneho vývoja po roku 1991 (1992). Popritom sa používa metóda syntézy a metóda analýzy, metóda indukcie a metóda dedukcie. Súčasne bola aplikovaná metóda vedeckej abstrakcie, a to s cieľom eliminovať náhodilé a nepodstatné skutočnosti od relevantných a zákonitých aspektov analyzovanej matérie.

Kľúčové slová:

vývojové tendencie, správne súdnictvo, Správny súdny poriadok, kasačný princíp, plná jurisdikcia

Development Tendencies of the Slovak Administrative Judiciary in 1992 – 2022

Abstract:

TOMAŠ, Lukáš: *Development tendencies of the Slovak administrative judiciary in 1992 – 2022*. The presented paper provides a view of the development tendencies (trends) of the Slovak administrative judiciary in the years 1992 - 2022. The research goal of this article is to present (i) the structural positions of the administrative judiciary, (ii) the legal normative platforms governing the proceedings before the administrative courts, (iii) the number of instances in which the administrative proceedings take place, (iv) the principle on which the administrative court bases the verdict, and a review of judicially challengeable public administrative acts. From the point of view of the methodology of legal-doctrinal research, the historical method and the comparative method are used, especially in terms of comparing the legislative and factual state of administrative

* JUDr., Lukáš Tomaš, Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Ústav teórie práva Gustava Radbrucha, interný doktorand.

justice in various stages of our state legal development after 1991 (1992). In addition, the method of synthesis and the method of analysis, the method of induction and the method of deduction are used. At the same time, the method of scientific abstraction was applied in order to eliminate random and irrelevant facts from relevant and legitimate aspects of the analyzed issue.

Key words:

development tendencies, administrative judiciary, Administrative Judicial Order, cassation principle, full jurisdiction

Úvod

Tendencia sa v abstraktnej rovine interpretuje ako smerovanie (trend, línia, sklon), ktorým sa vyvíja určitý sociálny jav, úkaz, fenomén.¹ V nadväznosti na uvedené možno vývojové tendencie správneho súdnictva vo všeobecnej rovine vymedziť ako kvalitatívne a kvantitatívne modifikácie (zmeny) v justičnom prieskume verejno-správnych procesov (postupov, procedúr) a aktov (právných i neprávnych) na účel zabezpečenia zákonnosti (legality) a skvalitnenia výkonu verejnej správy (procesov vo verejno-administratívnom prostredí).

Vymedzenie vývojových tendencií v správnom súdnictve *in concreto* nie je z právno-vedeckého hľadiska nijako unifikované. Kvalifikovanie, identifikácia a vecne nadväzujúca analýza zmien v správnom súdnictve je vecou názoru a rozsahu doktrínálneho náhľadu. Možno poukázať napríklad na názor Tibora Semana, ktorý avizované tendencie v podstate stotožňuje s vývojom právnej úpravy konania v správnom súdnictve.² Podľa iných názorov sa vývoj administratívnej justície odráža v rozvoji relevantnej právnej úpravy a postupnom štrukturálnom odčleňovaní správnych súdov zo sústavy všeobecných súdov.

Domnievam sa, že trendy, ktorými sa rozvíja slovenské správne súdnictvo, možno vnímať (traktovať) v širších intenciách. V naznačenej súvislosti sa žiada koncentrovať pozornosť a ohliadnuť do minulosti, ku genéze (česko)-slovenského správneho súdnictva v zmenených podmienkach, ktoré sa začali konštituovať rozsiahlymi celospoločenskými zmenami v roku 1989. V konkrétnostiach mám na mysli koncepciu správneho súdnictva tak, ako bola kreovaná novelou Občianskeho súdneho poriadku³ vykonanou zákonom č. 519/1991 Zb. s účinnosťou od 1. januára 1992. Avizovaná novela vychádzala

1 Porovnaj BUDOVIČOVÁ, K. a kol. *Slovník slovenského jazyka IV. S – U*. Bratislava : Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1964, a PETRÁČKOVÁ, V. – KRAUS, J. *Slovník cudzích slov (akademický)*. 2. vyd. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, 2005.

2 Tibor Seman vo svojej stati nazvanej „Vývojové tendencie správneho súdnictva“ prináša analýzu vývoja procesnej legislatívy správneho súdnictva na našom území od 1. januára 1992 s komparatívnym prihliadnutím na odlišnosti predmetného vývoja v podmienkach Českej republiky. SEMAN, T. *Verejná správa v správnom súdnictve*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016. s. 13-14.

3 Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

celkom z piatich ideí – (i) začlenenie správneho súdnictva do sústavy všeobecných súdov, (ii) právna úprava správneho súdnictva v rámci normatívneho právneho aktu upravujúceho civilný proces, (iii) jednoinštančnosť konania pred správnym súdom (s výnimkou vecí dôchodkového zabezpečenia a dôchodkového poistenia), (iv) uplatňovanie kasačného princípu a (v) prieskum (výlučne) zákonnosti orgánov verejnej správy.⁴ Dejinné modifikácie týchto myslených obrazov o správnom súdnictve je podľa môjho názoru možné (žiaduce) stotožniť s vývojovými trendmi, ktorým podliehalo (podlieha a so zreteľom na aktuálne legislatívne pohyby celkom iste aj bude v budúcnosti podliehať) tuzemské správne súdnictvo. Nazdávam sa, že takýto prístup je najperfektnejší, pretože poskytuje východisko pre traktovanie zmien, ktorých doznala súdna kontrola verejnej správy, v celom ich rozsahu a v každom aspekte. Trendy, ktorých objektom je správne súdnictvo, sa teda oplatí skúmať vo svetle vývoja

1. štrukturálnych pozícií správneho súdnictva (štrukturálny či organizačný aspekt),
2. právno-normatívnych platforiem upravujúcich konanie pred správnymi súdmi (procesný aspekt),
3. počtu inšancií, v ktorých správne súdne konanie prebieha (inštančný aspekt),
4. princípu, na ktorom správny súd zakladá verdikt (aspekt princípu prieskumu),
5. rozsahu prieskumu justične napadnutelných verejno-správnych aktov (aspekt rozsahu prieskumu).

Výskumným cieľom tohto článku bude prezentovať právno-historický a doktrínálny prieskum takto modelovaných vývojových tendencií (trendov) tuzemského správneho súdnictva najmä v rokoch 1992 – 2022 a tam, kde sa to javí vhodné (aktuálne), aj so súčasným zreteľom na zamýšľané (mienené) budúce smerovanie správneho súdnictva, ktoré možno dôvodne predpokladať so zreteľom na avizované legislatívne zmeny. Z pohľadu metodológie právno-doktrínálneho výskumu sa využíva najmä metóda historická a metóda komparatívna, najmä pokiaľ ide o porovnávanie legislatívneho a faktického stavu správneho súdnictva v jednotlivých etapách nášho štátno-právneho vývoja po roku 1991 (1992). Popritom sa používa metóda syntézy a metódu analýzy na všetkých stupňoch riešenia, metóda indukcie a metóda dedukcie. Súčasne bola aplikovaná metóda vedeckej abstrakcie, a to s cieľom eliminovať náhodilé a nepodstatné skutočnosti od relevantných a zákonitých aspektov analyzovanej matérie.

1. Štrukturálne pozície správneho súdnictva

Pôvodná koncepcia normatívnej regulácie obsiahnutá v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku vychádzala z idey inkorporácie (včlenenia, vtelenia) správneho súdnictva do sústavy všeobecných súdov. Hoci sa po 17. novembri 1989 vo svetle historických tradícií pôvodne oživila požiadavka vytvoriť „plnokrvnú“ súdnu kontrolu verejnej správy orgánmi správneho súdnictva, prevažne v justičnej oblasti sa sformovala

4 KADEČKA, S. České správní soudnictví v konfrontaci s ústavněprávními a mezinárodněprávními normami. In *Justičná revue*. 2002, roč. 54, č. 2, s. 187.

odlišná predstava súdnej kontroly verejnej správy. Vychádzalo sa z filozofie zachovania dosiaľ existujúceho splnomocnenia *všeobecných* súdov preskúmavať rozhodnutia správnych orgánov s tým, že avizovaná úprava sa zdokonalí, vylepší a rozšíri^{5 6} v súlade s aktuálnym spoločenským a právnym vývinom.

Na takto zvolené normatívne riešenie sa v priebehu 90. rokov 20. storočia a prvých rokov 21. storočia vyprofilovali v podstate dva antagonistické náhľady. Prvá skupina názorov preferovala zotrvať na inkorporácii správneho súdnictva v štruktúre všeobecných (civilných a trestných) súdov. Naopak, iní autori boli názoru, že je potrebné vytvoriť štrukturálne samostatné (autonómne) správne súdnictvo, a to buď len na najvyššej úrovni (kreovanie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky) alebo aj na nižšej úrovni (kreovanie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pri súčasnom vzniku niekoľkých správnych súdov oddelených od všeobecných súdov).

Názor o potrebe prenechania správnej súdnej agendy všeobecným súdom v tuzemskej spisbe zastávali najmä, nie však výlučne, predstavitelia justičných autorít. Už v roku 1991 sa podotýkalo, že prednosti koncepcie jednotnej sústavy všeobecného, obchodného a správneho súdnictva sú zrejmé. Nadväzne bolo konkretizované, že takýto systém lepšie zaisťuje jednotnosť výkladu a aplikácie celého právneho poriadku, je hospodárnejší a lepšie zvláda novo konštituované úseky justície (obchodná justícia, administratívna justícia) pri rešpektovaní požiadavky ich špecializácie a dôsledného dodržovania princípu sudcovskej nezávislosti.⁷ O desať rokov neskôr, v roku 2001, prezentoval Sergej Kohut pomerne kategorický názor o tom, že správne súdnictvo by malo ostať súčasťou všeobecného súdnictva. Odôvodnil ho sčasti rovnako, sčasti odlišne. Uviedol, že existujúci model je z praktického hľadiska funkčný, pričom je vybavený sudcami, ktorí sa špecializujú na správnu súdnu agendu. Na Najvyššom súde Slovenskej republiky je zriadené správne kolégium, ktoré ako dobrú pomôcku pre prax vydáva zbierku rozhodnutí vo veciach správneho súdnictva, zaoberá sa publikačnou činnosťou v odbore, zabezpečuje odborný kontakt s vnútroštátnymi a medzinárodnými inštitúciami zaoberajúcimi sa správnym súdnictvom. Podstatným momentom je to, že rozhodnutia orgánov verejnej správy preskúmajú všeobecné súdy ako nezávislé súdy. V tejto súvislosti uzavrel, že správne súdnictvo by sa od sústavy všeobecných súdov nemalo odčleniť z dôvodov personálnych, ekonomických a odborných.⁸ Eva Babiaková v roku 2000 ozrejnila, že model jedinej súdnej sústavy sa zvolil z ekonomických dôvodov. Pritom poukázala na skutočnosť, že kontrola výkonnej moci zo strany súdov sa obnovila po vyše štyridsaťročnej odstavke. Očakávali sa možné riziká tejto kontroly, a preto prevládal názor, že bude spoločensky žiaduce správne súdnictvo nekreovať ako samostatné, ale subsumovať ho do sústavy všeobecných súdov.⁹ Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v roku 2004 uviedlo, že napriek neustálemu rastu

5 Pozri § 244 až § 250 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 31. decembra 1991.

6 Porovnaj TÓTHOVÁ, K. Správne súdnictvo alebo preskúmavanie rozhodnutí správnych orgánov súdov? In *Justičná revue*. 1991, roč. 43, č. 12, s. 28-29.

7 KRČOVÁ, E. Súdna kontrola štátnej správy a právny štát. In *Právny obzor*. 1992, roč. 75, č. 1, s. 72.

8 KOHUT, S. Správne súdnictvo – ako ďalej? In *Justičná revue*. 2001, roč. 53, č. 3, s. 282.

9 BABIAKOVÁ, E. K niektorým aktuálnym otázkam správneho súdnictva. In *Justičná revue*. 2000, roč. 52, č. 8-9, s. 873.

množstva agendy nie je jej stav taký, aby odôvodňoval efektívny výkon správneho súdnictva v samostatnej sústave správnych súdov. Zachovanie správneho súdnictva v systéme všeobecných súdov považovalo rezortné ministerstvo za jedno zo základných východísk v zamýšľanej súdnej reforme. To však nevyklučovalo, aby niektoré organizačné otázky riadenia a správy súdov boli upravené so zreteľom na špecifiká výkonu správneho súdnictva.¹⁰ Nazdávam sa teda, že genericky možno abstrahovať nasledovné argumenty proti konštituovaniu organizačne autonómnej sústavy správnych súdov:

1. argumenty ekonomické (hospodárske – finančná náročnosť oddelenia správneho súdnictva),

2. argumenty juridické (dostatočné záruky sudcovskej nezávislosti v existujúcom modeli a potenciálne potrebná novelizačná zmena Ústavy Slovenskej republiky¹¹ a na ňu sa upínajúce možné obťažnosti),

3. argumenty personálne a aplikačno-odborné (dostatočná personálna a odborná vybavenosť správnych súdov).¹²

Opačné názorové spektrum akcentovalo potrebu vytvorenia samostatného správneho súdnictva nepodradeného pod všeobecné súdy. Podľa Kataríny Tóthovej je pojem správneho súdnictva *obsahovo viazaný* na špeciálnu sústavu správnych súdov. Tam, kde takáto sústava nie je kreovaná, nemožno hovoriť o správnom súdnictve.¹³ V rámci sústavy všeobecného súdnictva nie je možný tak vysoký stupeň špecializácie, aký by sa dosiahol v podmienkach samostatnej správnej súdnej sústavy. Tieto aspekty sa pri kreovaní novely Občianskeho súdneho poriadku č. 519/1991 Zb. nevzali do úvahy s plnou zodpovednosťou, zrejme z dôvodu, že pozornosť odbornej i laickej sa v tom čase koncentrovala na otázky štátoprávneho usporiadania. O päť rokov neskôr Karol Plank pomerne neutrálne, ale veľmi výstižne¹⁴ podotkol, že otázka začlenenia správneho

10 Návrh opatrení na zdokonalenie správneho súdnictva z roku 2004.

11 Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov.

12 Marián Vrabko v tejto súvislosti generalizačne uvádza argumenty finančné, materiálne a personálne, pričom ich súhrnne výstižne hodnotí ako „obľúbené a účelové“. Podrobnejšie VRABKO, M. Najvyšší správny súd – cieľ alebo prostriedok. In SZAKÁCS, A. a kol. (eds.) *Aktuálne výzvy pre správne súdnictvo. Bratislavské právnické fórum 2021. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej online konferencie Bratislavské právnické fórum 2021 organizovanej Univerzitou Komenského v Bratislave, Právnickou fakultou v dňoch 22. – 23. apríla 2021 pod záštitou Alumni Klubu Univerzity Komenského v Bratislave, Právnickej fakulty*. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2021. s. 127.

13 TÓTHOVÁ, K. Správne súdnictvo alebo preskúmavanie rozhodnutí správnych orgánov súdov? In *Justičná revue*. 1991, roč. 43, č. 12, s. 29. Pre porovnanie možno poukázať na odlišný názor Petra Průchu, ktorý správne súdnictvo takto neredukuje. Podľa spomenutého autora predstavuje správne súdnictvo inkorporované v sústave všeobecných súdov správne súdnictvo vo funkčnom ponímaní (vyjadruje len predmetovú orientáciu správneho súdnictva do činnosti verejnej správy), kým organizačne samostatné správne súdnictvo je správnym súdnictvom v inštitucionálnom ponímaní. PRŮCHA, P. K vybraným problémom správneho súdnictví. In *Časopis pro právní vědu a praxi*. 1998, roč. 6, č. 2, s. 479.

14 Po uplynutí temer 26 rokov od prezentovania tohto názoru sa žiada poukázať na názor Michala Mazanca, v čase poskytnutia rozhovoru predsedu Najvyššieho správneho súdu Českej republiky, ktorý v podstate akceptuje, verifikuje a potvrdzuje názor Karola Planka. Michal Mazanec na otázku redakcie „*Sledujete situáciu na Slovensku? Potrebuje samostatne vyčlenené*

súdnicstva do sústavy všeobecných súdov je primárne vecou politického rázu. Avizovaná otázka sa rozhodne bude musieť otvoriť pri rekonštrukcii civilného práva procesného. Uviedol, že prípadný návrh oddeleného fungovania správneho súdnicstva by zrejme narazil na ústavnoprávne problémy (Ústava SR v tom čase nepočítala s existenciou správnych súdov), pripustil však, že by správne súdnicstvo mohlo byť konštituované ako samostatné, v podobe zriadenia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. Pokiaľ však ide o tzv. sociálne súdnicstvo, upravené toho času totožne v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, tu prezentoval názor o tom, že samostatná sústava tzv. poisťovacích súdov zrejme nebude z dôvodu úspornosti potrebná.¹⁵ Určitou zaujímavosťou je fakt, že názory na systémové zaradenie (štrukturálnu podobu) správneho súdnicstva sa vyvíjali aj v dielach totožných autorov. Napríklad Elena Závadská v roku 2007 podotkla, že vtedajšia koncepcia správneho súdnicstva nevyvolávala problémy a nevyžadovala naliehavú zmenu. Zverenie výkonu správneho súdnicstva všeobecným justičným autoritám dôslednejšie garantovalo nezávislosť rozhodovania senátov. Tak, ako iní autori, poukázala, že samostatná správna súdna sústava by vyžadovala ekonomické náklady a novelu Ústavy SR.¹⁶ O päť rokov neskôr však totožná autorka ponúkla na stránkach totožného periodika diametrálne odlišný názor. Traktovala, že vytvorenie oddelenej sústavy správnych súdov by prinieslo spoločensky efektívne riešenia, ktoré by zvýšili dôveru v súdnu moc a zefektívnilo by výkon verejnej správy posilnením kontrolných mechanizmov nad jej činnosťou. Na rozdiel od Karola Planka bola Elena Závadská názoru, že je potrebné vytvoriť *robustnú sústavu správneho súdnicstva*, ktorá bude zodpovedať európskym štandardom. Vtedajší stav neumožňoval plnohodnotnú realizáciu všetkých funkcií správneho súdnicstva,¹⁷ čiastočne bránil prijatiu samostatného súdno-procesného kódexu, pričom ani záruky sudcovskej nezávislosti tak, ako ich poznáme zo sústavy všeobecných súdov, nepostačovali.¹⁸ Problém ekonomického

správne súdnicstvo?“ odvetil: „*To je vždy v prvom rade, bohužiaľ, politická otázka. Zriadenie Najvyššieho správneho súdu, resp. sústavy správnych súdov vyčlenenej zo všeobecnej justície je v demokratických právnych štátoch rozumným pravidlom, ale nie ústavnou nevyhnutnosťou. Podľa môjho názoru je však takéto riešenie v mnohých ohľadoch výhodné.*“ <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/589286-mazanec-so-spravnym-sudom-ste-krok-pred-ceskom/> [cit. 23. januára 2022].

- 15 PLANK, K. Koncepcia rekonštrukcie občianskeho procesného práva v Slovenskej republike. In *Justičná revue*. 1996, roč. 48, č. 6-7, s. 4 a s. 6.
- 16 ZÁVADSKÁ, E. Budúcnosť správneho súdnicstva na Slovensku (Náčrt aktuálnych problémov). In *Právny obzor*. 2007, roč. 90, č. 5, s. 399.
- 17 Ida Hanzelová v roku 2011 napríklad kriticky podotkla, že na mnohých krajských súdoch absentuje správne kolégium a administratívnu súdnu agendu často vybavujú sudcovia, ktorí sa na správne súdnicstvo nešpecializujú. Pozri HANZELOVÁ, I. Aktuálne o správnom súdnicte v Slovenskej republike. In MASLEN, M. (ed.) *Správne súdnicstvo a jeho rozvojové aspekty. Zborník príspevkov vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej 7. – 8. marca 2011 v Trnave*. Bratislava : EUROUNDION, 2011. s. 26.
- 18 V správnom súdnicte by mali byť záruky sudcovskej nezávislosti rozpracované v porovnaní so všeobecným súdnicte dôslednejšie a precíznejšie, pretože v správnom súdnicte je jednou zo strán orgán štátnej moci. To môže mať za potenciálny následok snahu ovplyvňovať nezávislé rozhodovanie omnoho účinnejším spôsobom.

charakteru síce pretrvával, oddaľovanie jeho riešenia však znamenalo hromadenie problémov tak v justícii, ako aj vo verejnej správe.¹⁹ Argumentačné línie odôvodňujúce potrebu kreovania štruktúralne samostatného správneho súdnictva teda možno zhrnúť nasledovne:²⁰

1. argumenty historické (argumentácia tradíciami samostatného správneho súdnictva na našom území),
2. argumenty juristické (nedostatky zabezpečenia sudcovskej nezávislosti, prekážka čiastočne brániaca prijatiu samostatného justičného správneho kódexu),
3. argumenty personálne a aplikačno-odborné (nedostatočné možnosti špecializácie na výkon správnej súdnej agendy).

V naznačených súvislostiach sa žiada na tomto mieste koncentrovať pozornosť na legislatívne, koncepčné, prípravné a s nimi súvisiace aktivity. Legislatívny zámer zákona o správnom súdnom konaní z mája 2005 nepočítal s kreovaním autonómnej sústavy správneho súdnictva. Po roku 2006 vtedajšia exekutíva v úsilí kreovať samostatné správne súdnictvo aj v inštitucionálnej rovine nezaznamenala žiadnu odozvu, pravda, ak ponecháme stranou text programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky z roku 2006. Z pôdy Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky nebola od roku 2006 produkovaná žiadna legislatívna iniciatíva.²¹ So samostatným správnym súdnictvom nerátal ani Vecný zámer zákona o konaní v správnom súdnictve (Správny súdny poriadok) z júla 2012.²² Z obdobných princípov vychádzal aj návrh legislatívneho zámeru

-
- 19 ZÁVADSKÁ, E. Osud správneho súdnictva na Slovensku (Aktuálne problémy). In *Právny obzor*, 2012, roč. 95, č. 3, s. 280-282.
 - 20 Nie je bez významu a je pomerne zaujímavé (!), že argumenty svedčiace v prospech a proti kreovaniu svojbytného správneho súdnictva sú do vysokej miery druhovo a niekedy aj jednotlivito totožné. Napríklad tak sudcovská nezávislosť je podľa jednej názorovej línie lepšie zabezpečená pri inkorporácii správneho súdnictva do všeobecnej sústavy súdov, kým podľa názorových oponentov by mala byť širšia, čo možno docieľiť len pri separovanom modeli správneho súdnictva. Obdobne tak dostatočné možnosti špecializácie na výkon správnej súdnej agendy možno podľa jedného názorového spektra dosiahnuť v potrebnej (žiadanej) miere v koncentrovanom modeli správneho súdnictva, kým podľa iných názorov bez oddelenia správneho súdnictva od sústavy všeobecných súdov tejto požiadavke učiť zadosť nemožno pre personálnu poddimenzovanosť.
 - 21 Porovnaj ŠEVČÍK, M. K niektorým aktuálnym otázkam inštitucionálnej výstavby správneho súdnictva. In MASLEN, M. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho rozvojové aspekty. Zborník príspevkov vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej 7. – 8. marca 2011 v Trnave*. Bratislava : EUROUNION, 2011. s. 241.
 - 22 Z tohto materiálu v podstatnom rezultuje: „Začlenenie správneho súdnictva v sústave všeobecných súdov v súčasnosti z organizačného hľadiska nespôsobuje osobitné komplikácie a existujúci systém sa osvedčil. V zásade takéto organizačné usporiadanie možno ponechať, lebo dôslednejšie zaručuje nezávislosť rozhodovania súdov. Ponechanie doterajšej štruktúry nebude vyžadovať ďalšie finančné náklady na vybudovanie osobitnej sústavy správnych súdov. Vzhľadom na odlišný charakter občianskoprávných vecí a vecí správneho práva je však nevyhnutné, aby pre konanie pred správnymi senátmi v rámci správneho súdnictva bol vypracovaný nielen samostatný procesný kódex - správny súdny poriadok, ale je tiež potrebné na všeobecných súdoch dôsledne odčleniť vybavovanie (rozhodovanie) vecí správneho súdnictva vybudovaním samostatných správnych kolégií na krajských súdoch (nielen na Najvyššom súde Slovenskej republiky) tak,

rekodifikácie civilného práva procesného z roku 2013. Naostatok aj Správny súdny poriadok tak, ako bol schválený v pléne Národnej rady Slovenskej republiky v roku 2015, nepredikoval organizačne samostatné správne súdnictvo. Dôvodová správa uviedla: „V rámci rekodifikácie procesného práva v oblasti správneho súdnictva sa vychádza z tzv. *minimalistického variantu – zatiaľ bez kreovania Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky*.“

Proces vytvorenia svojbýtnej správnej súdnej sústavy akceleroval po voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky v roku 2020. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024 proklamovalo (identifikovalo) víziu (predstavu) zriadenia samostatného (organizačne svojbýtného) Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, ktorý bude plniť aj funkciu disciplinárneho súdu pre sudcov, prokurátorov, exekútorov, notárov, správcov, prípadne aj pre iné právnické profesie, pričom v súvislosti s jeho zriadením sa očakávalo aj určité odbremenenie Ústavného súdu Slovenskej republiky. Opodstatnenou sa ukázala aj doktrínálna vízia proklamovaná ešte v 90. rokoch, ktorá predpokladala, minimálne v súvislosti so zriadením vrcholnej súdnej inštitúcie správneho súdnictva, nevyhnutnosť ústavných zmien. Správnomu súdnictvu teda evidentne pomohlo, že vládna koalícia disponovala ústavnou väčšinou. Samotné kreovanie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky prebiehalo v dvoch fázach. Prvú fázu by sme mohli azda kvalifikovať ako kreačnú, druhú potom ako realizačnú. Z ústavno-právneho hľadiska kreovala Najvyšší správny súd Slovenskej republiky tzv. justičná novela Ústavy SR vykonaná ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2021. Na túto novelu systematicky nadviazali viaceré novely podústavných predpisov, ktoré pripravili najvyššej administratívnej súdnej autorite pôdu na zákonnej úrovni. Vlastnú činnosť začal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky realizovať 1. augusta 2021. Týmto okamihom sústava všeobecných súdov reálne prestala byť „pyramídou s jediným vrcholom“, pretože popri Najvyššom súde Slovenskej republiky sa rovnocenným vrcholným orgánom sústavy všeobecných súdov stal aj Najvyšší správny súd Slovenskej republiky²³ so sídlom v Bratislave. Vývojové trendy štrukturálnych pozícií správneho súdnictva teda dosiahli v rámci slovenskej súdnej sústavy podstatný (eminentný) míľnik, pretože došlo ku kreovaniu tzv. parciálne

aby na všetkých krajských súdoch boli vytvorené špecializované správne senáty a špecializovaní samosudcovia. (...) Nemožno sa brániť ani vytvoreniu samostatného Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, čo si však vyžiada zmenu Ústavy Slovenskej republiky. Nemožno pritom tiež opustiť požiadavku, aby aj v oddelenej sústave správneho súdnictva, rovnako ako v jeho fungovaní vo všeobecnej sústave súdov, bola dôsledne zaručená nezávislosť rozhodovania sudcov v správnom súdnictve so všetkými garanciami a atribútmi nezávislosti takéhoto súdneho rozhodovania minimálne takým spôsobom, ako sú v súčasnosti garantované existujúce záruky nezávislosti súdov a sudcov vo všeobecnom súdnom systéme. Objektívne by pritom záruky sudcovskej nezávislosti mali byť dokonca rozsiahlejšie a dôslednejšie zabezpečované, lebo v správnom súdnictve dochádza k riešeniu sporov, v ktorých jedným z účastníkov je vždy orgán verejnej správy, teda orgán druhej moci v štáte. Táto skutočnosť potom môže mať za následok snahu ovplyvňovať nezávislé rozhodovanie sudcu v prospech orgánu verejnej správy oveľa účinnejším a dôraznejším spôsobom, ktorej treba brániť aj systémovým riešením.“

23 ŠKROBÁK, J. Najvyšší správny súd (takmer) realitou. In *Comenius*, 2020, roč. 2, č. 12, s. 1 a nasl.

separovanému modelu správneho súdnictva. Štruktúralne, konkretizačne, ale zrejme aj koncízne sa tento model identifikuje (vymedzuje) tým spôsobom, že správne súdnictvo v prvej inštancii vykonávajú v prevažnej väčšine káuz toho času krajské sudy, pričom Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozhoduje prevažne o jedinom zákonom prípustnom mimoriadnom opravnom prostriedku (kasačná sťažnosť).

A čo prognózy do budúcnosti? Možno zrejme dôvodne očakávať a domnievať sa, že vývojové tendencie v avizovanej oblasti neustanú a budú progredovať smerom ku kreovaniu samostatných správnych súdov ako justičných autorít prvej inštancie. V súčasnosti prebieha vyhodnotenie medzirezortného pripomienkového konania k návrhu zákona o zriadení správnych súdov,²⁴ ktorý ráta so zriadením troch štruktúralne samostatných správnych súdov so sídlom v Trnave, Žiline a Košiciach. V tomto dôsledku možno predpokladať, že sa vytvorí (i) plne separovaný (samostatný) model správnej súdnej sústavy a (ii) dichotomický model súdnej sústavy. Súdny systém Slovenskej republiky totiž budú zrejme tvoriť sudy všeobecného súdnictva (okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd, Najvyšší správny súd Slovenskej republiky) a sudy správneho súdnictva, ktorými budú správne sudy a Najvyšší správny súd Slovenskej republiky.²⁵ Treba dodať, že i v súvislosti s kreovaním správnych súdov sa ráta s novelizáciami súvisiacich predpisov, pričom proces zriaďovania samostatných správnych súdnych jednotiek prvej úrovne má byť tiež dvojfázový: Kreačná fáza sa má naplniť predikovanou účinnosťou zákona o správnych súdoch (01. marca 2022), pričom správne sudy prvej úrovne majú začať vykonávať činnosť 01. septembra 2022.

Smerovanie vývojových tendencií správneho súdnictva v štruktúralnej (organizačnej) oblasti možno z hľadiska progresu špecializácie, zjednocovania súdnej praxe a zhodnocovania historických tradícií hodnotiť pozitívne. Na druhej strane však uvedený jav nemožno preceňovať, zveličovať a či apoteózovať. Neukázalo sa napríklad ako dôvodné tvrdenie, že absencia štruktúralne samostatného správneho súdnictva predstavovala čo i len čiastočnú prekážku prijatia samostatného súdno-procesného kódexu. Nie je bez významu skutočnosť, že kým Správny súdny poriadok bol prijatý v roku 2015, Najvyšší správny súd Slovenskej republiky sa konstituoval o vyše päť rokov neskôr a s kreovaním správnych súdov na lokálnej úrovni sa ráta až v roku 2022. Obdobne tak nedošlo ani k diferenciaciám (kvalitatívnym modifikáciám) v zárukách sudcovskej nezávislosti sudcov všeobecných súdov a správnych súdov.

2. Právno-normatívne platformy upravujúce konanie pred správnymi súdmi

Treba pre korektnosť úvodom podotknúť, že správne súdnictvo existovalo vo špecifickej podobe v rámci sústavy všeobecných súdov už pred rokom 1989. Zodpovedajúca procesná úprava bola koncentrovaná v štvrtej hlave štvrtej časti (§ 244 až § 250) Občianskeho súdneho poriadku pod marginálnou rubrikou „preskúmanie rozhodnutí iných orgánov“. Akcentovať sa však žiada fakt, že právomoci súdov v rámci preskúmania rozhodnutí správnych orgánov podliehalo iba niekoľko typov rozhodnutí. Navyše treba

24 K tomuto legislatívnemu procesu pozri v podrobnostiach <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2021/533>. [cit. 17. januára 2022].

25 V podrobnostiach pozri dôvodovú správu k návrhu zákona o zriadení správnych súdov.

dodať, že pozícia (postavenie) správneho súdnictva nebola v rokoch 1963 až 1989 nijako vyjasnená. Podľa dôvodovej správy k Občianskemu súdnemu poriadku totiž (obmedzené a nedokonalé) správne súdnictvo predstavovalo kombináciu základného (nachádzacieho) konania a opravného konania, a to vo vzťahu k rozhodnutiam orgánov, podľa dobovej pojmológie, „štátnej moci“.²⁶

Pre objektivnosť informácie sa žiada uviesť, že trend rozširovania penza rozhodnutí orgánov štátnej správy podliehajúcich súdnemu prieskumu začal už v socialistickej etape nášho štátno-právneho zriadenia, najmä v rokoch 1988 a 1989.²⁷ Po roku 1989 v podstate nadobudol na intenzite (eskaloval, progredoval), pretože sa stal imanentnou (vlastnou) čiastkou snahy (úsilia) o prebudovanie vtedajšieho právneho poriadku tak, aby zodpovedal princípom právneho štátu. V ústavnoprávnej rovine avizovaný proces vyvrcholil primárne prijatím Listiny základných práv a slobôd,²⁸ ktorá v čl. 36 ods. 2²⁹ zakotvila princíp justičného prieskumu správnych rozhodnutí.³⁰ Je logické, že tieto procesy a zmeny zasluhovali, ba dokonca nevyhnutne vyžadovali prestavbu (presnejšie, výstavbu) zodpovedajúcej procesnej (procedurálnej) úpravy (reglementácie). Naostatok, v dôsledku celospoločenských zmien (a či premien spoločnosti), ktoré prebiehali po roku 1989, sa celkom legitímne nastolila aj širšia potreba zmien vtedajšej platformy civilného procesu vo všeobecnosti.

Zásadným momentom bolo hľadanie odpovede na otázku, ako (akým spôsobom) avizované zmeny vykonať. Po roku 1989 sa vytvorili v podstate dve koncepcie procesnej reformy:³¹ Prvú možno označiť ako radikálnu, pretože preferovala cestu priamej rekodifikácie. Táto cesta bola podľa dobových názorov legislatívne čistejšia, ohrozovala však bezpečnosť právneho styku. Druhý prístup uprednostňoval širšiu (možno *ex post* povedať, že zrejme zásadnú) novelizáciu pôvodného občiansko-procesného kódexu z roku 1963. Prednosť tohto prístupu spočívala v tom, že umožňoval súdom plniť úlohy aj vo vtedajšom ekonomicky, politicky a legislatívne výnimočnom období. Avizovaný

26 GÁBRIŠ, T. Historická úprava doterajšej úpravy civilného procesu. Dostupné online https://www.justice.gov.sk/_layouts/download [cit. 20. januára 2022].

27 Tieto návrhy sa však nedali použiť ako základ budúcej úpravy kreovanej v zmenených spoločenských podmienkach, ktoré nastávali počnúc novembrom roka 1989. Vychádzali síce zo správnych zámerov, ale ich obsah bol formulovaný veľmi opatrne a kompromisne tak, aby sa formálne vyhovelo niektorým medzinárodno-právnym záväzkom. Preskúvané mohli byť iba niektoré rozhodnutia. Pozri NOVOTNÝ, J. Správni súdnictví – podmínka zákonnosti ve státní správě. In KRAVEC, J. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho postavenie v právnom štáte. Zborník prednášok*. Košice : Dom techniky Košice, 1990. s. 32.

28 Ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

29 „Kto tvrdí, že bol ukrátený na svojich právach rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takého rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nemožno vylúčiť preskúmavanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd podľa Listiny.“

30 Pozri BAJCURA, A. a kol. *Občiansky súdny poriadok. Komentár. I. diel*. Bratislava : EUROUNION, 1996. s. 17-18 a s. 244 a nasl.

31 V podrobnostiach pozri NESROVNAL, V. Novelizácia Občianskeho súdneho poriadku (koncepcia, hlavné znaky). In *Justičná revue*, 1991, roč. 43, č. 2, s. 17-18.

model mal toto obdobie preklenúť, poskytnúť čas na získanie potrebných poznatkov zo zahraničia a prvých skúseností z aplikácie parciálnych nových hmotnoprávných úprav. Takto sa mala vytvoriť báza na tvorbu celkom nového procesného kódexu (kódexov).

Vtedajší zákonodarca zvolil druhý model, ktorý sa normatívne objektivizoval v podobe novelizácie Občianskeho súdneho poriadku vykonanej zákonom č. 519/1991 Zb. účinným od 1. januára 1992. Správne súdnictvo bolo upravené v rámci novo konštituovanej piatej časti, pričom zahŕňalo jednak rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam orgánov verejnej správy, jednak rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov.³² Ak sa stotožníme s doktrínalne prezentovaným názorom, že správne súdnictvo v pravom slova zmysle predstavuje len rozhodovanie o správnych žalobách,³³ možno potom ustáliť, že po roku 1992 existovalo v našich podmienkach dvojaké správne súdnictvo. Šlo o *pravé* správne súdnictvo, ktoré značilo rozhodovanie o správnych žalobách podaných voči právoplatným rozhodnutiam orgánov verejnej správy, a *nepravé* správne súdnictvo, ktoré znamenalo rozhodovanie o opravných prostriedkoch nasmerovaných voči neprávoplatným rozhodnutiam štruktúr správy.

Od roku 1992 bola procedurálna úprava správneho súdnictva novelizovaná priemerne raz ročne. Až na niekoľko výnimiek sa každou novelizáciou správne súdnictvo v zásade zdokonalilo.³⁴ Zákonodarca tak vytváral v podstate optimálny model správneho súdnictva, ktorý, hoci nie v celom rozsahu, rešpektoval imperatív obsahnutý v čl. 36 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.³⁵ Ilustratívne možno poukázať na novelu č. 46/1994 Z. z., ktorá rozšírila príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.³⁶ Zákom č. 169/1998 Z. z. sa zaviedol inštitút mimoriadneho dovolania aj pre oblasť správneho súdnictva. Novela vykonaná zákonom č. 501/2001 Z. z. rozšírila právomoc súdov konajúcich v správnom súdnictve o prieskum zákonnosti *postupu* orgánov verejnej moci,³⁷ avšak – evidentne na škodu

-
- 32 K týmto otázkam pozri napríklad SEMAN, T. Niektoré otázky preskúmania právoplatných rozhodnutí v správnom súdnictve na základe žaloby podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. In MASLEN, M. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho rozvojové aspekty. Zborník príspevkov vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej 7. – 8. marca 2011 v Trnave*. Bratislava : EUROUNION, 2011. s. 197 a nasl.
- 33 BABIAKOVÁ, E. K niektorým aktuálnym otázkam správneho súdnictva. In *Justičná revue*, 2000, roč. 52, č. 8-9, s. 872.
- 34 Pozri SEMAN, T. *Verejná správa v správnom súdnictve*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016. s. 13 a VERNARSKÝ, M. Právna úprava správneho súdnictva v rozhodovacej praxi Ústavného súdu Slovenskej republiky. In *Dny práva – 2009 – Days of Law*. Brno : Masarykova univerzita, 2009. s. 175.
- 35 MAZÁK, J. Všeobecne o správnom súdnictve In MAZÁK, J. – MOLNÁR, P. – JÁNOŠÍKOVÁ, M. *Učebnica občianskeho procesného práva 2*. Bratislava : IURIS LIBRI, 2012. s. 9.
- 36 Kritické názory k tejto novele prezentoval Sergej Kohut. Avizovaná novela spôsobila neúmerné preťaženie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré sa eliminovalo až novelou č. 424/2002 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2003. Táto novela zúžila vecnú príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v dôsledku čoho sa cca 60 % – 70 % dovtedajšieho nápadu vecí sústredilo na krajské sudy (najmä daňové veci a colné veci). Pozri KOHUT, S. Postavenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v systéme správneho súdnictva. In *Justičná revue*, 2004, roč. 56, 2004, s. 87 a nasl.
- 37 K tomu pozri KOHUT, S. Správne súdnictvo vo svetle poslednej novely Občianskeho súdneho poriadku In *Justičná revue*, 2002, roč. 54, č. 5, s. 588 a nasl.

veci – neupravila procesný postup avizovaného prieskumu. Podstatná novela, vykonaná zákonom č. 424/2002 Z. z., umožnila správny súdom rozhodovať v plnej jurisdikcii,³⁸ zaviedla dvojinštančné konanie³⁹ a vypustila možnosť podania mimoriadneho dovoľania.⁴⁰ Novelou vykonanou zákonom č. 353/2003 Z. z. sa do Občianskeho súdneho poriadku inkorporovali osobitné konania v správnom súdnictve (volebné súdnictvo, politické súdnictvo, komunálne súdnictvo). Ďalšie zmeny, realizované po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie, súviseli napríklad s ochranou proti pasívite orgánov verejnej moci, vykonateľnosťou rozhodnutí cudzích správnych orgánov,⁴¹ urýchlením rozhodovania vo veciach vyvlastnenia, označovaním súdnych rozhodnutí či reorganizáciou miestnej štátnej správy.⁴² Pomerne významná bola novela vykonaná zákonom č. 384/2008 Z. z., ktorá zaviedla konanie o súlade právnych predpisov v správnom súdnictve. Pre úplnosť informácie sa žiada upriamiť pozornosť a dodať, že mimo zákonodarcu do piatej časti Občianskeho súdneho poriadku viackrát zasiahol aj Ústavný súd Slovenskej republiky,⁴³ evidentne však volil zdržanlivejší (umiernenejší) prístup a nepostupoval tak radikálne, ako jeho český náprotivok.⁴⁴

38 V podrobnostiach pozri NIKODÝM, D. Správne súdnictvo. In *Právny obzor*, 2004, roč. 87, č. 6, s. 468.

39 K tomu pozri ďalej.

40 K týmto procesom inšpiratívne pozri aj KOHUT, S. Správne súdnictvo vo vzťahu k rozhodovaniu samosprávnych orgánov a orgánov štátnej správy po ostatných právnych úpravách. In *Justičná revue*, 2004, roč. 56, č. 4, s. 463 a nasl.

41 Viac k predmetnému špecifickému konaniu SEMAN, T. Analýza miery súdneho prieskumu v konaní správneho súdu o vykonateľnosti rozhodnutí cudzích orgánov verejnej správy v kontexte relevantnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky. In *7. Ústavné dni : tretie funkčné obdobie Ústavného súdu Slovenskej republiky. Zborník príspevkov*. Košice : Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky, 2019. s. 166 a nasl.; SEMAN, T. Spravidlivý administratívny proces s občanom slovenskej republiky v zahraničí pri rozhodovaní správneho súdu o vykonateľnosti cudzích aktov orgánov verejnej správy. In JAKAB, R. (ed.) *Transteritoriálne (s)právne akty členských štátov Európskej únie. Zborník vedeckých prác*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2019. s. 75 a nasl.; TOMAŠ, L. Právomoc správneho súdu v konaní o vykonateľnosti rozhodnutí cudzích orgánov verejnej správy vo veciach poplatkov za vysokoškolské štúdium. In JAKAB, R. (ed.) *Transteritoriálne (s)právne akty členských štátov Európskej únie. Zborník vedeckých prác*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2019. s. 163 a nasl.

42 Sumarizačne pozri SEMAN, T. Vývoj právnej úpravy správneho súdnictva po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie. In *Implementacja prawa unijnego do systemów prawa krajowego w Polsce i na Słowacji po dziesięciu latach członkostwa w Unii Europejskiej*. Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2015. s. 132 a nasl.

43 Pozri SEMAN, T. Správne súdnictvo v nadväznosti na článok 142 Ústavy Slovenskej republiky. In *20 rokov Ústavy Slovenskej republiky. I. Ústavné dni. I. zväzok. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie : 3. – 4. október 2012, Košice*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012. s. 381-382 a s. 387.

44 Ústavný súd Českej republiky nálezom sp. zn. Pl. ÚS 16/99, zo dňa 27.06.2001 (v Zbierke zákonov Českej republiky publikovaný pod č. 276/2001 Sb.) piatu časť Občianskeho súdneho poriadku zrušil.

Kým názory na odčlenenie správnych súdov od sústavy všeobecného súdnictva neboli vo vede jednoznačne profilované, po prijatí samostatného správno-súdno-procesného kódexu volala doktrínálna spisba až na niekoľko výnimiek pomerne unisono. V spisbe boli názory na prijatie samostatného súdno-procesného kódexu správneho súdnictva, na rozdiel od názorov na štrukturálne odčlenenie správneho súdnictva od všeobecných súdov, pomerne vykryštalizované. Prvá lastovička naznačujúca na potrebu prijať autonómny súdno-procesný kódex pre správne súdnictvo sa objavila ešte pred jeho znovukonštituovaním v roku 1990.⁴⁵ Už v roku 2001 sa predpokladalo, že nová právna úprava správneho súdnictva bude vzhľadom na novo mienenu štruktúru rozsiahlejšia. Z tohto dôvodu nebude postačovať novelizácia Občianskeho súdneho poriadku. Pre správne súdnictvo by sa mal prijať nový samostatný kódex, ktorý by neobsahoval len špecifické procesné normy správneho súdnictva, ale aj všeobecné ustanovenia. Takéto riešenie by bolo podľa dobových názorov prehľadnejšie než odkaz na primerané použitie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku v správnom súdnictve vo veciach, v ktorých neexistovala osobitná úprava. V konkrétnostiach sa v podstatnom navrhovalo napríklad zavedenie plnej jurisdikcie správneho súdu, prekonanie jednoinštančnosti konania, unifikácie v tom smere, aby sa každý návrh smerujúci na správny súd nazýval „žalobou“ (tak pokiaľ ide o návrh prieskumu právoplatných rozhodnutí, ako aj neprávoplatných rozhodnutí orgánov verejnej správy), zúženie kompetenčných výluk, extenzie zmierovacieho konania či vypustenie mimoriadneho dovolania v správnom súdnictve. Uvažovalo sa aj o zavedení tzv. laického prvku⁴⁶ do

45 KRAVEC, J. K niektorým otázkam ďalšieho rozvoja správneho súdnictva v ČSFR. In KRAVEC, J. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho postavenie v právnom štáte. Zborník prednášok*. Košice : Dom techniky Košice, 1990. s. 72.

46 Účasť laikov na rozhodovaní v správnom súdnictve má dlhodobú tradíciu napríklad v Spolkovej krajine Durínsko. Vychádza sa z teórie Rudolfa von Gneista, ktorý v participácii laikov na súdnej kontrole verejnej správy vidí záruku nezávislosti rozhodovania správnych súdov. K tomu BABIAKOVÁ, E. Správne súdnictvo v Durínsku. In *Justičná revue*, 2001, roč. 53, č. 3, s. 338. V našich podmienkach sa v počiatočnej renesancii správneho súdnictva v priebehu 90. rokov 20. storočia vyprofilovali v podstate tri názorové línie na participáciu laického prvku (povedané skoršou terminológiou „sudcov ľudu“) na rozhodovaní v správnom súdnictve. Prvý prístup bol za účasť laického v prvku v rozhodovaní správnych súdov bez ďalšieho. Druhá skupina názorov, prezentovaná napríklad Andrejom Bajcurom, účasť laického elementu pripúšťala, ale len v prípade, ak by pochádzal z radov odborníkov z teórie a praxe, a to so zreteľom na skutočnosť, že v správnom súdnictve sa preskúmava najmä zákonnosť napadnutého aktu. Pozri BAJCURA, A. Rozširovanie súdnej ochrany práv a slobôd občanov, In KRAVEC, J. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho postavenie v právnom štáte. Zborník prednášok*. Košice : Dom techniky Košice, 1990. s. 70. Naostatok František Zoulík bol toho názoru, že laický prvok v rozhodovaní správnych súdov bude redundantný. Účasť laikov bez zodpovedajúceho vzdelania by bola celkom formálna. Pokiaľ by sa zaviedol inštitút odborných prísediacich z oblasti štátnej správy, mohlo by sa stať, že by vyvíjali vplyv v smere, ktorý sa vymyká zmyslu a účelu správneho súdnictva. Správny súd by totiž fungoval ako ďalšia správna inštancia, nie ako špeciálna súdna kontrola. ZOULÍK, F. Správní soudnictví a soustava soudů. In KRAVEC, J. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho postavenie v právnom štáte. Zborník prednášok*. Košice : Dom techniky Košice, 1990, s. 89 a nasl.

činnosti správnych súdov.⁴⁷ Závery z konferencie o rekodifikácii Občianskeho súdneho poriadku z júna 2002 potvrdili odôvodnenosť osobitnej a samostatnej procesnej úpravy konania pred súdmi v správnom súdnictve. V tejto súvislosti sa poukazovalo na neprehľadnosť vtedajšej úpravy, (so zreteľom na všetky okolnosti zrejme nepredpokladané) prežívanie nevyhovujúcej úpravy prieskumu neprávoplatných rozhodnutí orgánov verejnej správy správnymi súdmi (po roku 1989 sa predpokladalo, že táto regulácia nebude prežívať, tobôž nie mohutnieť, ale postupne odumierať),⁴⁸ ako aj na fakt, že správne súdy v konečnom dôsledku nerozhodovali len o veciach verejnoprávnych, ale i súkromnoprávnych (napríklad vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností).⁴⁹

Ojedinelí odporcovia potreby prijatia samostatného kódexu o konaní v správnom súdnictve, predovšetkým a najmä aj staršej proveniencie, argumentovali tým, že osobité rysy správneho súdneho konania v porovnaní s civilným konaním nie sú reálne, ale len „pseudošpecifické“. Identickým účelom správnej súdnej i civilnej jurisdikcie je ochrana subjektívnych práv (či už verejnoprávneho alebo súkromnoprávneho) charakteru, z čoho rezultuje, že základné princípy konania v oboch jurisdikciách sú totožné (princíp verejnosti, princíp ústnosti, princíp dispozičný, princíp prejednávaci, princíp procesnej ekonomie). Špecifickosť správneho súdnictva upínajúca sa na povahu jeho predmetu, nie je v rozpore s týmito zásadami.⁵⁰ Povedané inak: „*Procesněprávní formy*

47 Podrobne o týchto návrhoch KOHUT, S. Správne súdnictvo – ako ďalej? In *Justičná revue*, 2001, roč. 53, č. 3, s. 281 a nasl.

48 Petr Průcha podotýka, že takáto koncepcia nie je vhodná vzhľadom na rozhraničenie správy a súdnictva. Súdna kontrola by mala byť svojbytným nadstavbovým mechanizmom, nie klasickým prieskumným prostriedkom v odvolacom konaní. Tým, že správny súd rozhoduje o neprávoplatnom rozhodnutí orgánu verejnej správy, sa v podstate vylučuje možnosť nápravy pochybení v internom prostredí verejnej správy. Takýto koncept tiež vedie k oslabeniu autority orgánov verejnej správy v inštančných vzťahoch na jednej strane a k preťaženiu správnych súdov na druhej strane. Pozri PRŮCHA, P. K vybraným problémům správního soudnictví. In *Časopis pro právní vědu a praxi*, 1998, roč. 6, č. 2, s. 485. Pravdou však je, že v kontexte činnosti rekodifikačnej komisie a názorov odbornej verejnosti nebolo vypustenie avizovanej konštrukcie prijaté jednoznačne. Juraj Vačok poukázal nato, že rozhodovanie správneho súdu o opravných prostriedkoch podaných voči neprávoplatným rozhodnutiam orgánov verejnej správy predstavuje vžitý a početne uplatňovaný inštitút s mnohými pozitívami. Obdobne Katarína Tóthová prezentovala názor, že opravný prostriedok proti neprávoplatnému rozhodnutiu orgánu verejnej správy by mal byť v správnom súdnictve pripustený, hoci iba v ojedinelých, zákonom stanovených prípadoch (napríklad voči neprávoplatným rozhodnutiam územnej samosprávy a voči aktom vydaným v dôchodkových veciach). V podrobnostiach VAČOK, J. Opodstatnenosť tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. In *Milníky práva v stredoeurópskom priestore 2013. I. časť. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta*, 2013. s. 679 a nasl. a TÓTHOVÁ, K. Niekoľko úvah k pripravovanému Správnomu súdnemu poriadku. In *Justičná revue*, 2014, roč. 66, č. 12, s. 1519 a nasl. Obdobné názory prezentoval takmer o štvrté storočia skôr aj Peter Škultéty: Pozri ŠKULTÉTY, P. s. Historický pohľad na vývoj správneho súdnictva s náčrtom do budúcnosti. In KRAVEC, J. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho postavenie v právnom štáte. Zborník prednášok*. Košice : Dom techniky Košice, 1990. s. 17.

49 K tomu NIKODÝM, D. Správne súdnictvo. In *Právny obzor*, 2004, roč. 87, č. 6, s. 472 a nasl.

50 STAVINHOVÁ, J. Správní soudnictví a jeho další perspektivy. In *Časopis pro právní vědu a praxi*, 1998, roč. 6, č. 3, s. 500.

*jsou abstraktnější a určitý druh právního řízení může proto „obsluhovat“ více hmotněprávních odvětví. Posléze tak jako poskytnutí ochrany občanskoprávním vztahům v administrativním řízení ještě nečiní ze správního řízení občanský soudný proces, tak zas poskytnutí ochrany administrativněprávním vztahům v občanském soudním řízení nečiní z tohoto řízení správní proces“.*⁵¹

Pokiaľ ide o legislatívne aktivity, z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 461 z dňa 19. mája 2004 k návrhu opatrení na zdokonalenie správneho súdnictva⁵² vyplynula úloha predložiť vláde Slovenskej republiky návrh zásad samostatného procesného predpisu pre správne súdnictvo. Na tomto podklade bol v máji 2005 vypracovaný návrh Legislatívneho zámeru zákona o konaní v správnom súdnictve.⁵³ Povedané inak, vo volebnom období 2002 – 2006 bol vypracovaný legislatívny projekt samostatného súdno-procesného predpisu, ku ktorému sa dokonca uskutočnilo rozsiahle pripomienkové konanie. Avizovaný zámer stroskotal na rozhodnutí Kresťanskodemokratického hnutia vystúpiť z vtedajšej vládnej koalície. Treba pripomenúť, že rezort spravodlivosti v tom čase patril do agendy tohto politického subjektu. Vo volebnom období 2006 – 2010 nebol zaznamenaný dokonca ani pokus o vypracovanie legislatívneho projektu samostatného správneho súdneho poriadku.⁵⁴ Reformné procesy nabrali na intenzite zrejme v súvislosti s potrebou prijatia celkom novej úpravy civilného (sporového aj mimosporového) konania. V činnosti Rekodifikačnej komisie pre Občiansky súdny poriadok,⁵⁵ ktorá bola kreovaná ministrom spravodlivosti 12. júla 2012, sa celkom prirodzene riešila aj otázka, či má byť prijatý samostatný právny predpis upravujúci správne súdnictvo (samostatný procesný kódex v podobe Správneho súdneho poriadku), na rozdiel od predchádzajúceho stavu, keď v jednom procesnom kódexe (Občianskom súdnom poriadku) bola obsiahnutá právna úprava sporového, mimosporového (nesporového) konania (procesu) a správneho súdnictva. Správne súdnictvo totiž podľa vtedajších úvah vykazovalo v porovnaní so sporovým procesom odlišnosti. Pritom sa naďalej problematcky vnímalo i už avizované rozhodovanie správneho súdu o opravných prostriedkoch voči neprávoplatným administratívnym rozhodnutiam,⁵⁶ ktoré napriek prvotným predpokladom prirodzene neustupovalo.

Zaujímavé poznatky o tvorbe samostatného súdno-procesného kódexu vyplývajú zo záznamov o rokovaníach rekodifikačnej komisie. Zo záznamu 2. plenárneho zasadnutia

51 STAVINHOVÁ, J. Správní soudnictví a jeho vztah k jednotné soustavě obecných soudů. In KRAVEC, J. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho postavenie v právnom štáte. Zborník prednášok*. Košice : Dom techniky Košice, 1990. s. 60.

52 Pozri <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/7277/1> [cit. 17. januára 2022].

53 Porovnaj dôvodovú správu k Správnemu súdному poriadku.

54 ŠEVČÍK, M. Úvahy nad zdokonaľovaním správneho súdnictva v Slovenskej republike. In *Dny práva 2011 – Days of Law 2011. Právo na spravodlivý proces*. Brno : Masarykova univerzita, 2012. s. 274.

55 Ďalej len „rekodifikačná komisia“.

56 SUDZINA, M. Historické aspekty správneho súdnictva. In ŠTENPIEN, E. – SVATUŠKA, I. (eds.) *100 rokov Trianonskej zmluvy – diplomacia, štát a právo na prelome tisícročí. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie: 100 rokov Trianonskej zmluvy – diplomacia, štát a právo na prelome tisícročí*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Vydavateľstvo ŠafárikPress, 2021. s. 246-247.

rekodifikačnej komisie zo 04. septembra 2012 vyplýva potreba prijatia samostatného procesného predpisu pre správne súdnictvo. Poukázalo sa, že rozsah a rozmanitosť správnej agendy je veľmi široká, preto je špecializácia v správnom súdnictve nutná. Z tohto dôvodu sa navrhlo odčlenenie správneho kódexu (Správny súdny poriadok). Podskupine pre správne súdnictvo bola v zmysle avizovaných záverov uložená povinnosť pripraviť návrh, o ktorom bude rekodifikačná komisia diskutovať.⁵⁷ Je teda zrejmé, že v rámci rekodifikácie civilného práva procesného bola hneď na počiatku takmer jednomyselne prijatá myšlienka odčleniť správne súdnictvo zo všeobecného kódexu o civilnom práve procesnom do samostatného kódexu – Správneho súdneho poriadku.⁵⁸ Na treťom plenárnom zasadnutí rekodifikačnej komisie, ktoré sa uskutočnilo 23. októbra 2012, bol predstavený podrobný materiál, ktorý mali členovia k dispozícii ešte pred plenárnym zasadnutím. Jeho zostavitelia ho podrobne rozobrali a odpovedali na otázky členov rekodifikačnej komisie. Zaviazali sa, že pripomienky zohľadnia a zapracujú do predloženého materiálu.⁵⁹ Takto sa postupne vytvoril návrh Správneho súdneho poriadku, ktorý bol predložený do Národnej rady Slovenskej republiky 19. decembra 2014⁶⁰ a schválený 21. mája 2015. Správny súdny poriadok bol v Zbierke zákonov Slovenskej republiky vyhlásený 17. júla 2015 pod číslom 162/2015 Z. z. ako posledný z trojice nových procesných kódexov. Účinnosť nadobudol po takmer ročnej legvisvakačnej lehote (*vacatio legis*) 01. júla 2016.

Z hľadiska kvantity novelizácií Správneho súdneho poriadku možno poukázať, že zákonodarca sa v podstate pridrža trendu, ktorý si v podstate vytvoril a následne zaužíval za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. I Správny súdny poriadok „zasiahne“ zhruba jedna novelizácia ročne v priemere. Za temer šesť rokov účinnosti bol Správny súdny poriadok novelizovaný práve šesťkrát.⁶¹ Čiastkové novelizácie sa týkali napríklad trov konania či konania o žalobe generálneho prokurátora na rozpustenie politickej strany. V niektorých prípadoch šlo o modifikácie, ktoré organicky nadväzovali na novelizácie existujúcich predpisov či prijatie nového zákona (napríklad prevažne formálne úpravy konania vo volebných veciach či zmeny nadväzujúce na novú úpravu ochrany hospodárskej súťaže). Významná novela vykonaná zákonom č. 423/2020 Z. z. súvisela s kreovaním Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

Sumarizačne možno zhrnúť, že kým niektoré doktrínálne prezentované názory Správny súdny poriadok recipoval,⁶² iné nie. Došlo napríklad k vypusteniu (neprevzatiu) rezídua v podobe rozhodovania o opravných prostriedkoch podaných voči neprávoplatným rozhodnutiam orgánov verejnej správy. Takisto sa naplnilo očakávanie, že nový procesný kódex by mal obsahovať tak všeobecné, ako aj osobitné ustanovenia.

57 <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Nase-projekty/nove-procesne-kodexy/Plenarne-zasadnutia-Rekodifikacnej-komisie/2-Plenarne-zasadnutie.aspx> [cit. 21. januára 2022].

58 Dôvodová správa k Správnemu súdnemu poriadku.

59 <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Nase-projekty/nove-procesne-kodexy/Plenarne-zasadnutia-Rekodifikacnej-komisie/3-Plenarne-zasadnutie.aspx> [cit. 21. januára 2022].

60 Parlamentná tlač 1335.

61 Ide o novely vykonané zákonom č. 88/2017 Z. z., č. 344/2018 Z. z., č. 413/2019 Z. z., č. 423/2020 Z. z., č. 187/2021 Z. z. a č. 512/2021 Z. z.

62 Prípadne boli prevzaté prostredníctvom novelizácií už do Občianskeho súdneho poriadku, pričom zákonodarca ich následne organicky včlenil do Správneho súdneho poriadku.

Posilnili sa možnosti zmierného vybavenia vecí zakotvením osobitého inštitútu uspokojenia žalobcu.⁶³ Na druhej strane, ani dnes sa každý návrh podaný na správny súd nenazýva „(správnou) žalobou“. Napríklad konanie o vykonateľnosti rozhodnutí cudzích orgánov verejnej správy sa začína na procesnom podklade „návrhu“.⁶⁴ Tiež nedošlo k zavedeniu tzv. laického prvku do rozhodovania správnych súdov. V každom prípade sa prijatie samostatného súdno-procesného kódexu dá hodnotiť zrejme prevažne pozitívne. Možno dôvodiť odlišnosťou civilného sporového konania a správneho súdneho konania či väčšou prehľadnosťou, podrobnosťou a precíznosťou úpravy. Vzhľadom na subsidiárne použitie Civilného sporového poriadku v správnom súdnom konaní⁶⁵ sa však v odbornej komunite vyskytli i názory o tom, že nová právna úprava je v ktorýchsi aspektoch príliš podrobná.⁶⁶ Niektorí autori vnímajú problematiku jednoinštančnosť konania pred správnym súdom, ktorú zaviedla nová právna úprava,⁶⁷ trocha rozporuplné používanie adjektív „administratívny“ a „správny“ v rámci dikcie Správneho súdneho poriadku⁶⁸ či nepriamu novelizáciu mnohých administratívnych predpisov prostredníctvom zrejme nie celkom domyslených dopadov dikcie § 195 Správneho súdneho poriadku.⁶⁹ Nejde však zrejme o deficity, ktoré by prevažovali nad prínosmi

-
- 63 Prostredníctvom tohto inštitútu sa vytvára priestor pre pôsobenie sudcu správneho súdu ako zmierovateľa medzi orgánom verejnej správy a žalobcom. K tomu bližšie MOLITORIS, P. *Konsenzuálne prostriedky alternatívneho riešenia sporov v správnom konaní*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016. s. 134 a nasl. a MOLITORIS, P. *Správny súdny poriadok a možnosti alternatívneho riešenia sporov*. In *Právnik*, 2016, roč. 155, č. 11, s. 991 a nasl.
- 64 § 420 a nasl. Správneho súdneho poriadku.
- 65 Podľa § 25 Správneho súdneho poriadku: „*Ak tento zákon neustanovuje inak, použijú sa na konanie pred správnym súdom primerane ustanovenia prvej a druhej časti Civilného sporového poriadku okrem ustanovení o intervencii. Ak niektorá otázka nie je riešená ani v Civilnom sporovom poriadku, správny súd postupuje primerane podľa základných princípov konania tak, aby sa naplnil účel správneho súdnictva.*“
- 66 Porovnaj napríklad mieru zhody a diferenciacie § 155 Civilného sporového poriadku a § 54 Správneho súdneho poriadku.
- 67 SEMAN, T. *Verejná správa v správnom súdnictve*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016. s. 50-51. V podrobnostiach pozri ďalej.
- 68 Pozri SREBALOVÁ, M. – PEKÁR, B. – HORVAT M. *Vybrané pojmy a postupy podľa Správneho súdneho poriadku*. In FRUMAROVÁ, K. (ed.) *Správní soudnictví – 15 let existence Soudního řádu správního vs. prvotní zkušenosti s aplikací nového Správneho súdneho poriadku. Sborník z konference a společného zasedání kateder správního práva ČR a SR konaného ve dnech 22. až 23. března 2018 na Právnické fakulte UP v Olomouci*. Olomouc : Iuridicum Olomoucense, 2018. s. 298-300.
- 69 Pozri SEMAN, T. *Vplyv ustanovení o o správnej žalobe vo veciach správneho trestania (§ 194 - § 198 zákona č 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov) na administratívne konanie vo veciach správneho trestania*. In FRUMAROVÁ, K. (ed.) *Správní soudnictví – 15 let existence Soudního řádu správního vs. prvotní zkušenosti s aplikací nového Správneho súdneho poriadku. Sborník z konference a společného zasedání kateder správního práva ČR a SR konaného ve dnech 22. až 23. března 2018 na Právnické fakulte UP v Olomouci*. Olomouc : Iuridicum Olomoucense, 2018. s. 277 a nasl. a TOMAŠ, L. *Restoratívne prvky v správnom trestaní*. In *Právny obzor*, 2021, roč. 104, č. 2, s. 156.

novej procesnej úpravy, a ktoré by sa nedali eliminovať vhodne mienenou (myslenou) odbornou diskusiou, zhodnotením poznatkov aplikačnej praxe a prípadným adekvátnym legislatívnym zásahom.

3. Počet inšancií, v ktorých správne súdne konanie prebieha

Správne súdne konanie bolo po jeho renovácii v roku 1991 legislatívne konštruované ako jednoinštančné. Jedinou výnimkou⁷⁰ bolo rozhodovanie o opravných prostriedkoch podaných voči neprávoplatným rozhodnutiam orgánov verejnej správy vo veciach dôchodkového zabezpečenia, kde bolo voči rozhodnutiu krajského súdu konajúceho v prvej inštancii prípustné odvolanie. V správnom súdnictve konali krajské súdy, ak nebolo dané niečo inakšie; ak bolo ustanovené odlišne, konali okresné súdy, federálny najvyšší súd alebo republikové najvyššie súdy. Proti rozhodnutiu správneho súdu nebol opravný prostriedok prípustný.⁷¹

Jednoinštančné konanie v správnom súdnictve bolo vnímané nejednoznačne prakticky od počiatku. Vrcholným predstaviteľom najvyšších súdnych autorít sa napríklad už v roku 1996, teda púhe štyri roky (!) po renesancii správneho súdnictva, javilo ako účelné, ak túto problematiku preskúma v rámci budúcej rekonštrukcie osobitná subkomisia, ktorá podá v tomto smere návrhy na riešenie.⁷² Keď vezmeme na zreteľ skutočnosť, že podľa generálnej klauzuly boli na konanie v správnom súdnictve príslušné krajské súdy,⁷³ je zrejmé, že jednoinštančné správne súdnictvo neplnilo úlohu činiteľa zjednocujúceho výklad právnych noriem vo verejno-správnej činnosti, ba dokonca, ako bolo konštatované s určitým nie nevýznamným povzdychom, „*mnohdy vytvári právo*

70 Možno však polemizovať, či tu skutočne šlo o výnimku. Ak sa stotožníme s názorom Kataríny Tóthovej prezentovaným v poznámke pod čiarou č. 13, potom zrejme nemá sebe menší význam uvažovať o akejsi výnimke z určitého pravidla.

71 Pozri § 250j ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 01. januára 1992.

72 PLANK, K. Koncepcia rekonštrukcie občianskeho procesného práva v Slovenskej republike. In *Justičná revue*, 1996, roč. 48, č. 6-7, s. 4-5. Obdobné, i keď abstraktnejšie úvahy, načrtnol Jozef Kravec už v roku 1995. Pozri KRAVEC, J. Správne súdnictvo ako prostriedok ochrany základných práv a slobôd. In *Právna ochrana pred intoleranciou, xenofóbiou a rasizmom v právnom systéme SR*. Bratislava : Slovenská informačná agentúra. Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, 1995. s. 40. Naopak, opačného názoru bol Peter Škultéty, František Zoulík a Andrej Bajcura. Podľa Petra Škultétyho dvojinštančné konanie pred správnym súdom by v podstate urobilo zo správneho konania štvorinštančné rozhodovanie a ohrozilo hospodárne, pružné a kvalitné rozhodovanie. Pozri ŠKULÉTY, P. Historický pohľad na vývoj právnej úpravy správneho súdnictva s náčrtom do budúcnosti. In KRAVEC, J. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho postavenie v právnom štáte. Zborník prednášok*. Košice : Dom techniky Košice, 1990, s. 18, ZOULÍK, F. Správní soudnictví a soustava soudů. In KRAVEC, J. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho postavenie v právnom štáte. Zborník prednášok*. Košice : Dom techniky Košice, 1990, s. 90-91 a BAJCURA, A. Rozširovanie súdnej ochrany práv a slobôd občanov. In KRAVEC, J. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho postavenie v právnom štáte. Zborník prednášok*. Košice : Dom techniky Košice, 1990, s. 72-73. Pravda, spomínaní autori väčšinou považovali za potrebné voči prvoinštančnému rozhodnutiu v záujme zjednocovania súdnej praxe pripustiť rozličné nazvaný opravný prostriedok, najmä dovolanie alebo sťažnosť pre porušenie zákona

73 Pozri § 246 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 01. januára 1992.

odlišné kraj od kraje“.⁷⁴ Povedané inak, judikatúra krajských súdov ostávala v tomto prípade nezjednotená.⁷⁵

Prvá možnosť opravného prostriedku bola v našom správnom súdnictve zavedená novelou Občianskeho súdneho poriadku vykonanou zákonom č. 169/1998 Z. z. Takto sa generálny prokurátor rozhodol aktívnou procesnou legitimáciou podať mimoriadne dovolanie v správnom súdnictve.⁷⁶ Žiada sa však podotknúť a upriamiť pozornosť, že nešlo o prekonanie jednoinštančnosti správneho súdneho konania. To ostalo aj naďalej jednoinštančné, pretože mimoriadne dovolanie predstavovalo mimoriadny opravný prostriedok. Inštančnosť súdneho konania (procesného postupu) sa totiž vo všeobecnosti posudzuje podľa počtu *riadnych* (nie *mimoriadnych*) opravných prostriedkov s devolutívnym účinkom. Legislatívna konštrukcia mimoriadnych opravných prostriedkov na inštančnosť (počet inšancií) súdneho konania nevlplyva a je v tomto smere celkom irelevantná.⁷⁷

Riadny opravný prostriedok (odvolanie) pre vetvu administratívneho súdnictva zaviedla až novela Občianskeho súdneho poriadku vykonaná zákonom č. 424/2002 Z. z. s účinnosťou od 01. januára 2003. Touto úpravou sa súčasne upustilo od konceptu možnosti podania mimoriadneho dovolania v správnom súdnictve generálnym prokurátorom z dôvodu, že podľa novo prijatej úpravy „*ochrana práv sa zaručuje v odvolacom konaní v širšom rozsahu a priamo účastníkom konania.*“⁷⁸ Stalo sa tak jednak preto, aby sa zadosť učinilo dikcii Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,⁷⁹ konkrétne jeho čl. 6, ktorý zakotvuje právo na spravodlivý proces, a čl. 13, ktorý garantuje právo na účinný prostriedok nápravy, jednak v dôsledku niektorých rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva proti Slovenskej republike.⁸⁰ Od 1. januára 2003 bolo teda pre celé správne súdnictvo (*un bloc*) zrušené jednoinštančné konanie a bol zavedený princíp dvojinštančnosti súdneho prieskumu správnych rozhodnutí.⁸¹ Prav-

74 KADEČKA, S. Českésprávní soudnictví v konfrontaci s ústavněprávními a mezinárodněprávními normami. In *Justičná revue*, 2002, roč. 54, č. 2, s. 190.

75 Pozri MAZANEC, M. K úvahám nad zámery reformy správneho soudnictví. In *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2000, roč. 8, č. 2, s. 231.

76 Generálny prokurátor tento inštitút podľa dobových prameňov aj reálne využíval, v dôsledku čoho sa zvýšil nápad vecí, predovšetkým na Najvyššom súde Slovenskej republiky. V dôsledku toho vedenie tohto súdu muselo prikrôčiť k organizačným a personálnym zmenám, a to aj v zložení senátov. Pozri KOHUT, S. Správne súdnictvo v Slovenskej republike v rokoch 1992 – 2002. In *Justičná revue*, 2002, roč. 54, č. 10, s. 1088 a nasl.

77 K tomu bližšie pozri ŠTEVČEK, M. Komentár k čl. 1 Civilného sporového poriadku. In ŠTEVČEK, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 22.

78 Dôvodová správa k tzv. veľkej novele Občianskeho súdneho poriadku, ktorá bola vykonaná zákonom č. 424/2002 Z. z.

79 Rovnako MOLITORIS, P. Súdne preskúmanie rozhodnutí. In JAKAB, R. – MOLITORIS, P. *Správne právo procesné*. 2. vyd. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2018. s. 169.

80 Napríklad rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Lauko v. Slovensko, zo dňa 02.09.1998, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Kadubec v. Slovensko zo dňa 02.09.1998, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Čanády v. Slovensko, zo dňa 16.11.2004.

81 Spracované podľa BARICOVÁ, J. Komentár k § 438 Správneho súdneho poriadku. In BARICOVÁ, J. a kol. *Správny súdny poriadok. Komentár*. Bratislava: C. H. Beck, 2018. s. 1586.

dou je, že uvedený krok sa nestretol s jednoznačne pozitívnou odozvou. Odporcovia tohto prístupu poukázali, že Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nezaväzuje krajiny k jednotnému systému správneho súdnictva, a to aj v otázke dvojinštančnosti konania. Podotýkalo sa, že účastníci správneho konania majú vrátane správneho súdnictva oveľa širšie právne prostriedky na uplatnenie svojich práv než subjekty v civilnom konaní. Slovenská právna úprava bola hodnotená ako nadbytočne nadštandardná, a to aj so zreteľom na vzniknuté neúmerne zaťaženie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodujúceho o odvolaniach, a s tým súvisiace neprejednávanie vecí v primeraných lehotách.⁸²

Po zavedení odvolania ako riadneho opravného prostriedku hlasy, ktoré opodstatnenosť takejto konštrukcie spochybňovali, začali pribúdať a mohutnieť. Odvolanie bolo podľa naznačených mienok pre oblasť správneho súdnictva nevhodné. Poukazovalo sa najmä na (i) fakt, že viaceré odvolacie dôvody boli pre správne súdnictvo neaplikovateľné a (ii) nespôsobilosť odôvodnenia podaného odvolania nedostatkami v skutkových zisteniach (čo sa v praxi stávalo).⁸³ Volalo sa po eliminácii dvojinštančného konania. Takýto koncept by podľa autentického výkladu zákonodarcu objektivizovaného v dôvodovej správe mal umožniť vrcholnej autorite správneho súdnictva dôslednejšie dbať o riešenie výkladových problémov, ktoré sú medzi správnymi súdmi sporné. Tým sa má lepšie zabezpečiť jednotný výklad zákonov na celom území Slovenskej republiky, čím sa dosiahne lepšia predvídateľnosť práva.

Z uvedených dôvodov bola v rámci rekodifikácie civilného práva procesného vypustená možnosť napadnutia rozhodnutia správneho súdu odvolaním (riadnym opravným prostriedkom) a zaviedla sa možnosť procesnej obrany v podobe kasačnej sťažnosti (mimoriadny opravný prostriedok). Správne súdne konanie je teda po novom opätovne jednoinštančné, ak zákon neustanovuje inak.⁸⁴

Kedy zákon ustanovuje inak?

Podľa dôvodovej správy aj viacerej doktríny⁸⁵ zákon ustanovuje inak v prípade sťažnosti. S poukazom na § 152 ods. 1 Správneho súdneho poriadku je totiž proti uzneseniu správneho súdu vydanému súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, prípustná sťažnosť, ak ju tento zákon nevylučuje.

Je však v tomto jedinom prípade správne súdne konanie dvojinštančné?

82 Podrobne KOHUT, S. Dvojinštančnosť súdneho konania v správnom súdnictve. In *Justičná revue*, 2005, roč. 57, č. 10, s. 1269 a nasl. Tieto názory so zreteľom na vývojové tendencie súvisiace s konštruovaním Správneho súdneho poriadku zrejme neboli bez *rattia* (pozri ďalej).

83 K tomu podrobne SEDLAČKO, F. – KOTRECOVÁ, A. – FILOVÁ, A. Rekodifikácia civilného práva procesného : Odvolanie, sťažnosť a kasačná sťažnosť. In *Bulletin slovenskej advokácie*, 2016, roč. 22, č. 4, s. 7 a nasl.

84 Pozri § 29 Správneho súdneho poriadku.

85 Napr. FEČÍK, M. Komentár k § 29 Správneho súdneho poriadku. In BARICOVÁ, J. a kol. *Správny súdny poriadok. Komentár*. Bratislava: C. H. Beck, 2018. s. 22; SUDZINA, M. Historické aspekty správneho súdnictva. In ŠTENPIEN, E. – SVATUŠKA, I. (eds.) *100 rokov Trianonskej zmluvy – diplomacia, štát a právo na prelome tisícročí. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie: 100 rokov Trianonskej zmluvy – diplomacia, štát a právo na prelome tisícročí*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Vydavateľstvo ŠafárikPress, 2021. s. 248.

Možno o tom premýšľať, možno s tým polemizovať, ba dokonca i nesúhlasiť. V tejto súvislosti treba totiž poukázať na dva podstatné momenty, ktoré môžu viesť k opačnému záveru. V prvom rade sa žiada upriamiť pozornosť na dôvodovú správu, podľa ktorej sťažnosť vzhľadom na špecifickosť povahy nie je opravným prostriedkom.⁸⁶ Z formálneho pohľadu svedčí proti zaradeniu sťažnosti medzi opravné prostriedky i to, že sťažnosť nie je enumerovaná medzi opravnými prostriedkami v správnom súdnictve. Opravným prostriedkom v správnom súdnictve je s poukazom na marginálne rubriky uvedené nad § 438 Správneho súdneho poriadku len kasačná sťažnosť. Druhý podstatný moment je markantný fakt, že sťažnosť nemá postupujúci (devolutívny) účinok. O sťažnosti totiž podľa § 159 ods. 1 Správneho súdneho poriadku rozhoduje správny súd, ktorý napadnuté uznesenie vydal. Nuž a ak sa potom stotožníme s názorom prezentovaným vyššie, podľa ktorého inštančnosť súdneho konania sa upína na počet (i) riadnych opravných prostriedkov s (ii) devolutívnym účinkom, je zrejmé, že sťažnosť nespĺňa ani jeden z dvoch podstatných komponentov tohto názoru – (i) nie je opravným prostriedkom a (ii) nemá devolutívny účinok.⁸⁷ Ťažko tu teda možno uvažovať o „plnokrvnom“, ale zrejme aj „akomkoľvek“ dvojinštančnom konaní v správnom súdnictve. Jednoducho, konanie o sťažnosti prebieha v jednej (jedinej) inštancii. Na druhej strane, ak tento názor dovodíme bezo zvyšku do dôsledkov, časť dikcie § 29 Správneho súdneho poriadku za čiarkou („ak tento zákon neustanovuje inak“) by sa stala redundantnou. Zákon totiž v nijakom inom prípade, a to ani náznakom, „neustanovuje inak“. Bolo by teda *de lege ferenda* zrejme vhodné, ak by zákonodarca azda zväzil vypustenie citovanej časti § 29 Správneho súdneho poriadku. Domnievam sa, že správne súdne konanie nie je *de lege lata* dvojinštančné v nijakom prípade.

Záverom sa žiada upriamiť pozornosť a zhodnotiť, že vývojové tendencie správneho súdnictva objektivizované v novej právnej úprave opravných prostriedkov prinášajú nesporné pozitíva. V správnom súdnictve sa totiž nahrádza široko a nekonceptne konštruovaný opravný prostriedok primárne civilno-právneho rázu jedinečným opravným prostriedkom, ktorý je od začiatku „šitý“ pre potreby správneho súdnictva. Konkretizačne vzaté, kasačná sťažnosť predovšetkým lepšie reflektuje pozíciu a rolu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v systéme správnej súdnej ochrany. Na druhej strane sa možno zamyslieť nad tým, či konštrukcia podmienok prípustnosti kasačnej sťažnosti nebola ušitá trocha horúcou ihlou. Objavujú sa názory, že odvolacie správne súdy nezriedka rušili či menili rozhodnutia prvoinštančných správnych súdov. Na rozdiel od odvolania smeruje kasačná sťažnosť proti právoplatnému rozhodnutiu a na jej podanie musia byť dané zákonné dôvody. V tejto súvislosti možno poukázať na názor, podľa ktorého sa dá predpokladať, že vývojové tendencie budú pokračovať späť k dvojinštančnosti konania pred správnym súdom v podobe zavedenia riadneho

86 Rovnako tak traktuje Milan Segeč. Pozri SEGEČ, M. Urýchli nový Správny súdny poriadok rozhodovanie správnych súdov? In *Justičná revue*, 2017, roč. 69, č. 1, s. 84 a nasl.

87 Potom by bolo namieste uvažovať o tom, že slovenské správne súdnictvo bolo dvojinštančné aj po zavedení mimoriadneho dovolania v roku 1998. Kým totiž sťažnosť nepredstavuje opravný prostriedok (žiaden, riadny ani mimoriadny) a nemá postupujúci účinok, mimoriadne dovolanie jednak predstavovalo opravný prostriedok, jednak malo devolutívny účinok. Kým teda sťažnosť nespĺňa tri komponenty dvojinštančnosti, mimoriadne dovolanie dve podmienky spĺňalo a problém bol len v tom, že predstavovalo mimoriadny opravný prostriedok.

opravného prostriedku (odvolania). Dobre však je, že zároveň (simultánne) s týmto názorom sa dvíha pomyselný varovný prst, ktorý v avizovanom potenciálnom prípade volá – v protiklade s civilným konaním – po obmedzeniach v odvolacích dôvodoch.⁸⁸

4. Aspekt rozsahu a princípu prieskumu justične napadnutelných verejno-správnych aktov

Vývojovú tendenciu princípu, na ktorom správny súd zakladá verdikt (aspekt princípu prieskumu) a vývojovú tendenciu rozsahu prieskumu justične napadnutelných verejno-správnych aktov (aspekt rozsahu prieskumu) treba skúmať a traktovať spoločne, lebo spolu súvisia. Oba aspekty sa upínajú na (i) rozhodovanie správneho súdu v tzv. neúplnej (obmedzenej) jurisdikcii (obmedzená rozhodovacia právomoc) na strane jednej a (ii) fenomén výkonu správneho súdnictva uplatnením tzv. plnej jurisdikcie (*full jurisdiction*, plná jurisdikčná právomoc) na strane druhej.

Rozhodovanie správneho súdu v neúplnej jurisdikcii je pravidlom. Správny súd dokazovanie nevykonáva a napadnutý verejno-správny akt posudzuje len po stránke právnej, nie skutkovej (prieskum legality). Z tejto filozofie vychádzal zákonodarca v roku 1991. Správny súd preskúmaval výlučne zákonnosť rozhodnutia orgánu verejnej správy, rozhodujúci bol preň skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia, pričom dokazovanie sa nevykonávalo.

Obdobne ako správne súdne konanie v jedinej inštancii, aj takto konštruovaná obmedzená jurisdikcia správneho súdu vyvolávala určité pochybnosti takpovediac od nadobudnutia účinnosti, a to primárne zrejme pre obťažnosť daňových vecí, ktoré boli predmetom prieskumu pred správnymi súdmi. Hoci sa uznávalo a nerozporovalo, že súčasťou konania pred správnym súdom nemá byť opakovanie dokazovania, ktoré sa vykonávalo pred orgánom verejnej správy, odborníci z aplikačnej praxe volali po zakotvení (aspoň) možnosti pribratia odborníka, ktorý sa vyjadrí k odborným otázkam, napríklad v podobe podania znaleckého posudku. Ani erudovaný sudca totiž nebol spôsobilý preskúmať napríklad účtovné doklady v súvislosti s námietkou rozsahu vyrubenej daňovej povinnosti.⁸⁹ Hoci tieto námety *de lege ferenda* ostali po dobu ďalších takmer šiestich rokov len zbožným priáním, termín „plná jurisdikcia“ nebol v justičnom prostredí neznámy ani v tom čase. Už v 90. rokoch 20. storočia sa používal na vyjadrenie toho, že správne súdy by vo veciach (i) súkromného práva a (ii) správnych deliktov mali preskúmať nielen zákonnosť individuálneho správneho aktu, ale mali by mať aj možnosť vykonávať dokazovanie v záujme (do) zistenia skutkového stavu veci.⁹⁰

Potreba zavedenia tzv. plnej jurisdikcie súvisela s viazanosťou Slovenskej republiky Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a nadväzujúcou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. Nie je bez významu, že obsahové vymedzenie plnej

88 SEMAN, T. *Verejná správa v správnom súdnictve*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016. s. 50-51.

89 PLANK, K. Konceptia rekodifikácie občianskeho procesného práva v Slovenskej republike. In *Justičná revue*, 1996, roč. 48, č. 6-7, s. 5.

90 BABIAKOVÁ, E. Preskúmanie správneho uváženia súdom. In *Justičná revue*, 2001, roč. 53, č. 4, s. 438.

jurisdikcie priniesol práve Európsky súd pre ľudské práva, a to vo veci *Demicoli v. Malta* z 27. augusta 1991. V spomenutom rozhodnutí bola plná rozhodovacia právomoc definovaná ako právomoc súdu rozhodovať na základe právnych noriem a pri využití predpísaného procesu o všetkých otázkach spadajúcich do jeho príslušnosti.⁹¹ Načrtnuté línie zhodnotil zákonodarca novelou Občianskeho súdneho poriadku vykonanou zákonom č. 424/2002 Z. z., ktorá zaviedla plnú jurisdikciu odlišne pre (i) veci verejnoprávne s výnimkou sankčných vecí⁹² a (ii) veci súkromnoprávne a sankčné.⁹³ V prvom prípade bola možnosť dokazovania obmedzenejšia, pretože bolo možné vykonať len dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia. V druhom prípade však správny súd pri preskúmaní rozhodnutia nebol viazaný skutkovým stavom zisteným správnym orgánom, mohol vychádzať zo skutkových zistení správneho orgánu, smel opätovne vykonať dôkazy už vykonané správnym orgánom alebo vykonať dokazovanie podľa všeobecných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o dokazovaní.

V každom prípade, do nadobudnutia účinnosti Správneho súdneho poriadku nebol termín „plná jurisdikcia“ termínom legálnym. Jeho obsah vymedzovala doktrína a súdna prax. Po nadobudnutí účinnosti Správneho súdneho poriadku sa situácia zmenila. Správny súdny poriadok používa termín „plná jurisdikcia“ na dvoch miestach v súvislosti s konaním vo veciach zaistenia: V nadpise nad § 230 a následne v § 230 ods. 1 písm. b). Pokiaľ by sme prijali tézu, že avizované ustanovenie prináša legálne vymedzenie plnej jurisdikcie, museli by sme tento pojem obmedziť na konanie vo veciach zaistenia, v ktorom správny súd (i) vykonáva dokazovanie, (ii) ukladá žalobcovi miernejšie donucovacie opatrenie podľa osobitného predpisu, ktorým sa v plnom rozsahu nahrádza napadnuté rozhodnutie o zaistení, rozhodnutie o predĺžení zaistenia alebo rozhodnutie o predĺžení lehoty zaistenia, a (iii) nariaďuje žalovanému bezodkladné prepustenie žalobcu zo zaistenia. Obsah plnej jurisdikcie však takto redukovať nemožno, pretože § 230 Správneho súdneho poriadku nie je vyčerpávajúcim vymedzením, ale len názorným príkladom plnej jurisdikcie. Aktuálna doktrína⁹⁴ používa avizovaný termín v širších intenciách, napríklad v súvislosti s peňažnou moderáciou pri všeobecnej správnej žalobe podľa § 192 Správneho súdneho poriadku. Toto ustanovenie umožňuje správne súdu na základe výsledkov ním vykonaného dokazovania rozsudkom znížiť výšku peňažného plnenia alebo peňažnej náhrady škody, ktoré boli priznané napadnutým rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy, ak to žalobca navrhol, a priznaná výška peňažného plnenia alebo peňažnej náhrady škody je neprimeraná alebo voči žalobcovi likvidačná. Súdna prax vyriekla, že odrazom plnej jurisdikcie je aj § 198 Správneho súdneho poriadku, ktorý priznáva správne

91 K súvisiacej rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva pozri ŠRAMELOVÁ, S. – BRITVÍK, T. Plná jurisdikcia súdov pri preskúmaní správnych rozhodnutí. In *Justičná revue*, 2010, roč. 62, č. 6-7, s. 819 a nasl. a ŚLIWIŃSKI, E. Procedura nakładania administracyjnych kar pieniężnych w postępowaniu jurysdykcyjnym i jej weryfikacja w postępowaniu sądowoadministracyjnym a standard Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. In *Przegląd Prawniczy Uniwersytetu Warszawskiego*, 2019, roč. 28, č. 1, s. 194 a nasl.

92 § 250i ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

93 § 250i ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

94 FEČÍK, M. Komentár k § 192 Správneho súdneho poriadku. In BARICOVÁ, J. a kol. *Správny súdny poriadok. Komentár*. Bratislava: C. H. Beck, 2018. s. 955 a nasl.

súdu možnosť vykonania sankčnej moderácie.⁹⁵ Ďalším doktrinálnym príkladom je § 195 Správneho súdneho poriadku, ktorý vymedzuje prípady, v ktorých nie je správny súd viazaný rozsahom a dôvodmi správnej žaloby vo veciach správneho trestania.⁹⁶ Najvyšší súd Slovenskej republiky⁹⁷ sumarizačne podotkol, že prijatím novej právnej úpravy – Správneho súdneho poriadku – došlo k zmene pôvodnej koncepcie plnej jurisdikcie. V systematickej nadväznosti uviedol, že rozhodovanie správneho súdu priamo nahrádzajúce rozhodovanie orgánu verejnej správy bolo pretavené do peňažnej moderácie (§ 192 Správneho súdneho poriadku), sankčnej moderácie (§ 198 Správneho súdneho poriadku) a plnej jurisdikcie vo veciach zaistenia (§ 230 Správneho súdneho poriadku). Čo dočinenia s plnou jurisdikciou však aspoň okrajovo majú aj iné ustanovenia Správneho súdneho poriadku, najmä ustanovenia o dokazovaní (§ 119 a nasl.).

V nadväznosti na uvedené sa domnievam, že toho času je potrebné vychádzať z kombinácie (i) legislatívneho, (ii) doktrinálneho a (iii) judikatúrneho vymedzenia a identifikácie prípadov, v ktorých správny súd koná v tzv. plnej jurisdikcii. Vo všeobecnej rovine sa zdá, že obsahom fenoménu plnej jurisdikcie je viacero procesných komponentov. Zahŕňa⁹⁸

1. možnosť správneho súdu zisťovať skutkový stav veci a vykonať dôkazy nad rámec dôkaznej matérie zabezpečenej správnym orgánom (správny súd sa neobmedzuje na prieskum zákonnosti aktu, ktorého je správny orgán pôvodcom),
2. možnosť správneho súdu opätovne hodnotiť dôkazy vykonané správnym orgánom,⁹⁹
3. povinnosť¹⁰⁰ správneho súdu hodnotiť dôkazy vykonané v plnej jurisdikcii a

95 Napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Asan 17/2017, zo dňa z 23.10.2018.

96 AZUD, J. Komentár k § 182 zákona o verejnom obstarávaní. In AZUD, J. – PLAVÁKOVÁ, Z. – BARTOŠ, P. Zákon o verejnom obstarávaní. Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2019, s. 1721. Zavedenie plnej jurisdikcie v tzv. deliktých veciach administratívneho charakteru sa odôvodňuje (dôvodí) tým, že slovenské správne orgány rozhodujúce vo veciach správneho trestania nemajú povahu nezávislého a nestranného tribunálu, teda nespĺňajú požiadavky zakotvené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z tohto dôvodu musia byť ich rozhodnutia preskúmateľné nezávislým a nestranným súdom, a to v plnom rozsahu. Podrobne k tomu pozri HAVELKOVÁ, M. Plná jurisdikcia správnych súdov a jej vplyv na administratívne konanie vo veciach správneho trestania. In *Acta Facultatis Iuridicae Universitatis Comenianae*, 2020, roč. 39, č. 1, s. 124 a rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Albert and Le Compte v. Belgicko, zo dňa 28.01.1983.

97 Napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Asan 11/2017, zo dňa 11.06.2018.

98 Porovnaj MAZANEC, M. K úvahám nad zámery reformy správneho soudnictví. In *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2000, roč. 8, č. 2, s. 231 a SLÁVIK, D. Dokazovanie pri preskúmaní právoplatných rozhodnutí správnych orgánov podľa 5. časti druhej hlavy O. s. p. In *Justičná revue*, 2004, roč. 56, č. 11, s. 1211 a nasl.

99 K tomu pozri napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 56/2006, zo dňa 18.04.2007, a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 33/2011, zo dňa 30.05.2012.

100 Dôkazy vykonané správnym orgánom správny súd opätovne hodnotiť nemusí, pokiaľ nevzhliada v hodnotiacich úsudkoch verejno-správnych štruktúr deficit. Dôkazy, ktoré správny

4. dve procesné eventuality vo vzťahu k rozhodnutiu správneho súdu vo veci samej – (i) možnosť správneho súdu zrušiť rozhodnutie správneho orgánu (kasačný princíp), vrátiť mu vec na ďalšie konanie, pričom správny orgán bude pri novom prejednaní viazaný súdnym názorom nielen na otázky právne, ale aj (a to je podstatné) skutkové alebo (ii) možnosť správneho súdu rozhodnúť na základe dokazovania vykonaného ním a správnym orgánom o samotnom práve, teda možnosť (i) nahradiť či (ii) zmeniť rozhodnutie správneho orgánu (reformačný princíp).¹⁰¹

Na tomto mieste sa žiada nadviazať práve na naposledy zmienený parciálny obsahový segment plnej jurisdikcie a zmieniť sa o vývoji funkčnej príslušnosti¹⁰² v správnom súdnictve (princíp, na ktorom správny súd zakladá enunciát). Podľa pôvodnej úpravy správny súd aplikoval pri rozhodovaní kasačné právo, čo znamená, že správnu žalobu mohol zamietnuť alebo napadnutý individuálny správny akt zrušiť (a vrátiť vec jej verejno-správnemu pôvodcovi na ďalšie prejednanie).¹⁰³ Už zmienená novela č. 424/2002 Z. z. však nadala správny súd apelačným oprávnením, čiže možnosťou napadnuté rozhodnutie za istých okolností i zmeniť (nahradiť, substituovať).¹⁰⁴

Záverom sa žiada zhodnotiť, že vývojové aspekty princípu a rozsahu prieskumu napadnutého správneho aktu celkom evidentne započali pri prieskume legality upínajúcej sa na zrušovací princíp, pričom kontinuálne a plynulo prechádzajú k skúmaniu skutkovej stránky rozhodnutia, ktorá sa spája s právom apelácie. Správny súdny poriadok tento trend potvrdil a možnosti rozhodovania v plnej jurisdikcie precizoval. Takéto normatívne smerovanie sa so zreteľom na charakter [povahu, zaradenie a zrejme aj (ne) konceptuálnu výstavbu] slovenských orgánov verejnej správy a medzinárodnoprávne štandardy javí ako uspokojivé. Je však nevyhnutné dodržať imperatív, ktorého obsahom je snaha o ustálenie rozhodovania správnych súdov v plnej jurisdikcii v rozumnej

súd vykonal v plnej právomoci, však vyhodnotiť musí. O to sa v súlade s rozhodovacou praxou Ústavného súdu Slovenskej republiky opiera voľné hodnotenie dôkazov, ktoré je imanentné aj správnom súdnictvu. Pozri k tomu § 5 ods. 8, § 129 Správneho súdneho poriadku v spojení s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 332/09, zo dňa 26.01.2010.

101 Pri tomto komponente možno tematicky poukázať na genézu plnej jurisdikcie v správnom súdnictve. Plná jurisdikcia sa historicky spája s volebným súdnictvom a slávnym francúzskym právnikom i viceprezidentom francúzskej Štátnej rady Laferrière mladším. Edouard Laferrière bol liberálom svojej doby a hnevalo ho, ako nepoctivo sa sčítajú voličské hlasy. V tejto súvislosti si položil otázku, či sa má sudca na základe volebného protestu obmedziť na zrušenie výsledku volieb, alebo či má hlasy osobne (sám) prerátať. Ujasnil si záver, hoci nie celkom kategorický, že ak si chce byť istý správnosťou volebného výsledku, mal by odovzdané hlasy prepočítať vo svojej gescii (plná jurisdikcia). K tomu POMAHÁČ, R. *Proměny správního soudnictví*. Praha : Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2021. s. 94.

102 K tomu pozri BRÖSTL, A. Špecifické znaky štátu. In BRÖSTL, A. – DOBROVIČOVÁ, G. – KANÁRIK, I. *Základy štátovedy*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2004. s. 26.

103 K tomu komplexne MATEJOVÁ, J. Kasačný princíp v správnom súdnictve. In *Justičná revue*, 2018, roč. 70, č. 6-7, s. 744 a nasl.

104 Porovnaj tu § 250j Občianskeho súdneho poriadku (v celosti) v znení účinnom do 31. decembra 2002 a § 250j ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 1. januára 2003.

miere. Má to viac evidentných dôvodov. Tak napríklad poznatky z praxe dokladujú, že vykonávanie dokazovania neprispieva hospodárnosti a rýchlosti (procesná ekonómia) konania pred správnym súdom.¹⁰⁵ Nemožno tiež opomínať notoricky známe pravidlo, že úlohou správnych súdov nie je nahrádzať a či suplovať činnosť a právomoc administratívneho interna. V širších intenciách teórie štátu a práva súvisí avizovaný (polo) zdvihnutý prst aj s nevyhnutnosťou rešpektovania požiadavky del'by moci medzi správou a súdnictvom. Nemiestny rast plnej správnej súdnej jurisdikcie môže viesť k porušeniu postulátu, podľa ktorého má správny súd vytvoriť pre verejnú správnu ako súčasť exekutívnej moci primeranú protiváhu tým, že zabezpečuje kontrolu nad legalitou jej výkonu, ale nezasahuje do jej jadra.¹⁰⁶

Záver

Na záver možno sumarizačne zhrnúť, že všetky v úvode modelované aspekty, ktorých vývoj sa v tomto článku skúmal, traktoval a i hodnotil, doznali za tridsať rokov existencie správneho súdnictva v podmienkach demokratického a právneho štátu viac či menej markantných zmien (obsahových modifikácií). To platí bez ohľadu nato, že v niektorých prípadoch, najmä pokiaľ ide o inštančnosť konania v správnom súdnictve, zákonodarca svoje novelizačné zámery postupne prehodnocoval a napokon zavádzal koncepcie, ktoré sa väčšmi približovali pôvodným zámerom. Konkrétizácie vzaté, zo štrukturálneho hľadiska sa správne súdnictvo vo vrchnom stupni osamostatnilo, pričom aktuálne legislatívne trendy nasvedčujú tomu, že sa osamostatní aj na nižších úrovniach. Konanie v správnom súdnictve sa od roku 2016 nespravuje všeobecnou úpravou civilného procesu, ale, pri zachovaní subsidiarity všeobecného procesného kódexu, autonómny procesný kódexom komplexného charakteru. Pokiaľ ide o inštančnosť konania, je zrejmé, že kým pôvodne bolo správne súdne konanie jednoinštančné, následne dvojinštančné, od roku 2015 je opätovne konštruované jednoinštančné. Nie je však jednoinštančnosť ako jednoinštančnosť. Inak povedané, i v tejto oblasti možno oproti roku 1991 badať podstatnú zmenu: Kým podľa pôvodnej koncepcie nebol v pravom správnom súdnictve prípustný v zásade žiaden opravný prostriedok, v roku 2015 sa zákonodarca navrátil k jednoinštančnosti správneho súdneho konania, ale inak poňatej – pripúšťa sa kasačná sťažnosť čoby mimoriadny opravný prostriedok. Naostatok pokiaľ ide o princípy prieskumu napadnutých rozhodnutí, je zrejmé, že vývojové tendencie smerujú od prieskumu zákonnosti smerom k širšiemu (voľnejšiemu) uplatňovaniu plnej jurisdikcie, s čím organicky súvisí rozširovanie možností dokazovania v správnom súdnictve. Nato sa potom v rozhodovacej činnosti správnych súdov organicky upína trend oslabovania kasačného princípu na úkor princípu apelačného.

105 Pozri SEGEČ, M. Urýchli nový Správny súdny poriadok rozhodovanie správnych súdov? In *Justičná revue*, 2017, roč. 69, č. 1, s. 84 a nasl.

106 Tejto otázke sa v slovenskej spisbe podrobne venovali Martin Vernarský a Peter Molitoris. Pozri VERNARSKÝ, M. – MOLITORIS, P. Retroaktivita *in mitius* v správnom práve a plná jurisdikcia správneho súdu. In MASLEN, M. (ed.) *Verejná správa, právny štát a ochrana základných ľudských práv a slobôd. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie*. Krakov : Spolok Slovákov v Poľsku – Towarzystwo Słowaków w Polsce, 201., s. 200.

Literatúra:

- AZUD, J. – PLAVÁKOVÁ, Z. – BARTOŠ, P. 2019. *Zákon o verejnom obstarávaní. Komentár*. Bratislava : C. H. Beck, 2019. 1816 s. ISBN 978-80-89603-75-6.
- BABIAKOVÁ, E. 2000. K niektorým aktuálnym otázkam správneho súdnictva. In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2000, roč. 52, č. 8-9, s. 869-885.
- BABIAKOVÁ, E. 2001. Preskúmanie správneho uváženia súdom. In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2001, roč. 53, č. 4, s. 433-439.
- BABIAKOVÁ, E. 2001. Správne súdnictvo v Durínsku. In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2001, roč. 53, č. 3, s. 337-343.
- BAJCURA, A. a kol. 1996. *Občiansky súdny poriadok. Komentár. I. diel*. Bratislava : 1996. 615 s. ISBN 80-85568-47-0.
- BAJCURA, A. 1990. Rozširovanie súdnej ochrany práv a slobôd občanov In KRAVEC, J. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho postavenie v právnom štáte. Zborník prednášok*. Košice : Dom techniky Košice, 1990. s. 68-73.
- BARICOVÁ, J. a kol. 2018. *Správny súdny poriadok. Komentár*. Bratislava : C. H. Beck, 2018. 1824 s. ISBN 978-80-7400-678-4.
- BRÖSTL, A. – DOBROVIČOVÁ, G. – KANÁRIK, I. 2004. *Základy štátovedy*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2004. 188 s. ISBN 80-7097-558-X.
- BUDOVIČOVÁ, K. a kol. 1964. *Slovník slovenského jazyka IV. S – U*. Bratislava : Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied. 1964, 760 s.
- FERENČÍKOVÁ, S. 2016. Základné zásady trestnej zodpovednosti. In *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego : seria prawnicza*. ISSN 1730-3508, 2016, roč. 94, č. 19, s. 36-49.
- GÁBRIŠ, T. *Historická úprava doterajšej úpravy civilného procesu*. Dostupné online https://www.justice.gov.sk/_layouts/download [cit. 20. januára 2022].
- HANZELOVÁ, I. 2011. Aktuálne o správnom súdnictve v Slovenskej republike. In MASLEN, M. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho rozvojové aspekty. Zborník príspevkov vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej 7. – 8. marca 2011 v Trnave*. Bratislava : EUROUNION, 2011. ISBN 978-80-970760-0-9, s. 23-26.
- HAVELKOVÁ, M. 2020. Plná jurisdikcia správnych súdov a jej vplyv na administratívne konanie vo veciach správneho trestania. In *Acta Facultatis Iuridicae Universitatis Comenianae*. ISSN 1336-6912, 2020, roč. 39, č. 1, s. 117-129.
- JÁGER, R. The therm „bureaucracy“ in modern legal philosophy, In *Štát a právo : vedecko-teoretický časopis pre otázky vedy o štáte a práve v Slovenskej republike*. ISSN 1339-7753, 2017, roč. 4, č. 2, s. 186-191.
- JAKAB, R. – MOLITORIS, P. 2018. *Správne právo procesné*. 2. vyd. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2018. 257 s. ISBN 978-80-8152-593-3.
- KADEČKA, S. 2002. České správní soudnictví v konfrontaci s ústavněprávními a mezinárodněprávními normami. In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2002, roč. 54, č. 2, s. 185-211.
- KOHUT, S. 2005. Dvojinštančnosť súdneho konania v správnom súdnictve. In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2005, roč. 57, č. 10, s. 1269-1272.

-
- KOHUT, S. 2004. Postavenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v systéme správneho súdnictva. In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2004, roč. 56, č. 1, s. 87-91.
 - KOHUT, S. 2002. Správne súdnictvo – ako ďalej? In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2001, roč. 53, č. 3, s. 281-287.
 - KOHUT, S. 2002. Správne súdnictvo v Slovenskej republike v rokoch 1992 – 2002. In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2002, roč. 54, č. 10, s. 1088-1091.
 - KOHUT, S. 2002. Správne súdnictvo vo svetle poslednej novely Občianskeho súdneho poriadku In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2002, roč. 54, č. 5, s. 588-592.
 - KOHUT, S. 2004. Správne súdnictvo vo vzťahu k rozhodovaniu samosprávnych orgánov a orgánov štátnej správy po ostatných právnych úpravách. In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2004, roč. 56, č. 4, s. 463-470.
 - KRAVEC, J. 1990. K niektorým otázkam ďalšieho rozvoja správneho súdnictva v ČSFR. In KRAVEC, J. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho postavenie v právnom štáte. Zborník prednášok*. Košice : Dom techniky Košice, 1990. s. 36-47.
 - KRAVEC, J. 1995. Správne súdnictvo ako prostriedok ochrany základných práv a slobôd. In *Právna ochrana pred intoleranciou, xenofóbiou a rasizmom v právnom systéme SR*. Bratislava : Slovenská informačná agentúra. Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, 1995. s. 29-42.
 - KRČOVÁ, E. Súdna kontrola štátnej správy a právny štát. In *Právny obzor*. 1992, roč. 75, č. 1, s. 69-72.
 - MATEJOVÁ, J. 2018. Kasačný princíp v správnom súdnictve. In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2018, roč. 70, č. 6-7, s. 744-757.
 - MAZANEC, M. 2000. K úvahám nad zámery reformy správneho súdnictví. In *Časopis pro právní vědu a praxi*. ISSN 1210-9126, 2000, roč. 8, č. 2, s. 225-234.
 - MAZÁK, J. – MOLNÁR, P. – JÁNOŠÍKOVÁ, M. 2012. *Učebnica občianskeho procesného práva 2*. Bratislava : IURIS LIBRI, 2012. 276 s. ISBN 978-80-89635-00-9.
 - MOLITORIS, P. 2016. *Konsenzuálne prostriedky alternatívneho riešenia sporov v správnom konaní*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016. 160 s. ISBN 978-80-8152-467-7.
 - MOLITORIS, P. 2016. Správny súdny poriadok a možnosti alternatívneho riešenia sporov. In *Právnik*. ISSN 0231-6625, 2016, roč. 155, č. 11, s. 982-998.
 - NESROVNAL, V. 1991. Novelizácia Občianskeho súdneho poriadku (konceptia, hlavné znaky). In *Justičná revue*. 1991, roč. 43, č. 2, s. 17-20.
 - NIKODÝM, D. 2004. Správne súdnictvo. In *Právny obzor*. ISSN 0032-6984, 2004, roč. 87, č. 6, s. 467-476.
 - NOVOTNÝ, J. 1990. Správni súdnictví – podmínka zákonnosti ve státní správě. In KRAVEC, J. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho postavenie v právnom štáte. Zborník prednášok*. Košice : Dom techniky Košice, 1990. s. 31-35.
 - PETRÁČKOVÁ, V. – KRAUS, J. 2005. *Slovník cudzích slov (akademický)*. 2. vyd. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, 2005. 1054 s. ISBN 80-10-00381-6.
 - PLANK, K. 1996. Konceptia rekodifikácie občianskeho procesného práva v Slovenskej republike. In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 1996, roč. 48, č. 6-7, s. 1-10.

- POMAHAČ, R. 2021. *Proměny správního soudnictví*. Praha : Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2021. 101 s. ISBN 978-80-7630-014-9.
- PRŮCHA, P. 1998. K vybraným problémům správního soudnictví. In *Časopis pro právní vědu a praxi*. ISSN 1210-9126, 1998, roč. 6, č. 2, s. 477-487.
- SEDLAČKO, F. – KOTRECOVÁ, A. – FILOVÁ, A. 2016. Rekodifikácia civilného práva procesného : Odvolanie, sťažnosť a kasačná sťažnosť. In *Bulletin slovenskej advokácie*. ISSN 1335-1079, 2016, roč. 22, č. 4, s. 4-9.
- SEGEČ, M. 2017. Urýchli nový Správny súdny poriadok rozhodovanie správnych súdov? In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2017, roč. 69, č. 1, s. 87-94.
- SEMAN, T. 2019. Analýza miery súdneho prieskumu v konaní správneho súdu o vykonateľnosti rozhodnutí cudzích orgánov verejnej správy v kontexte relevantnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky. In *7. Ústavné dni : tretie funkčné obdobie Ústavného súdu Slovenskej republiky. Zborník príspevkov*. Košice : Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky, 2019. ISBN 978-80-8129-102-9, s. 166-187.
- SEMAN, T. 2011. Niektoré otázky preskúmania právoplatných rozhodnutí v správnom súdnictve na základe žaloby podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. In MASLEN, M. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho rozvojové aspekty. Zborník príspevkov vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej 7. – 8. marca 2011 v Trnave*. Bratislava : EUROUNION, 2011. ISBN 978-80-970760-0-9, s. 197-203.
- SEMAN, T. 2012. Správne súdnictvo v nadväznosti na článok 142 Ústavy Slovenskej republiky. In *20 rokov Ústavy Slovenskej republiky. I. Ústavné dni. I. zväzok. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie : 3. – 4. október 2012, Košice*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012. ISBN 978-80-8152-001-3, s. 377-397.
- SEMAN, T. 2019. Spravodlivý administratívny proces s občanom slovenskej republiky v zahraničí pri rozhodovaní správneho súdu o vykonateľnosti cudzích aktov orgánov verejnej správy. In JAKAB, R. (ed.) *Transteritoriálne (s)právne akty členských štátov Európskej únie. Zborník vedeckých prác*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2019. ISBN 978-80-8152-802-6, s. 75-95.
- SEMAN, T. 2016. *Verejná správa v správnom súdnictve*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016. 180 s. ISBN 978-80-8152-424-0.
- SEMAN, T. 2018. Vplyv ustanovení o správnej žalobe vo veciach správneho trestania (§ 194 - § 198 zákona č 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov) na administratívne konanie vo veciach správneho trestania. In FRUMAROVÁ, K. (ed.) *Správni soudnictví – 15 let existence Soudního řádu správního vs. prvotní zkušenosti s aplikací nového Správneho súdneho poriadku. Sborník z konference a společného zasedání kateder správního práva ČR a SR konaného ve dnech 22. až 23. března 2018 na Právnické fakulte UP v Olomouci*. Olomouc : Iuridicum Olomoucense, 2018. ISBN 978-80-88266-25-9, s. 273-295.
- SEMAN, T. 2015. Vývoj právnej úpravy správneho súdnictva po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie. In *Implementacja prawa unijnego do systemów prawa krajowego w Polsce i na Słowacji po dziesięciu latach członkostwa w Unii*

- Europejskiej*. Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersitetu Rzeszowskiego, 2015. ISBN 978-83-7996-201-3, s. 132-147.
- SLÁVIK, D. 2004. Dokazovanie pri preskúvaní právoplatných rozhodnutí správnych orgánov podľa 5. časti druhej hlavy O. s. p. In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2004, roč. 56, č. 11, s. 1211-1219.
 - SREBALOVÁ, M. – PEKÁR, B. – HORVAT M. 2018. Vybrané pojmy a postupy podľa Správneho súdneho poriadku. In FRUMAROVÁ, K. (ed.) *Správni súdnicví – 15 let existence Soudního řádu správního vs. prvotní zkušenosti s aplikací nového Správneho súdneho poriadku. Sborník z konference a spoločného zasedání kateder správního práva ČR a SR konaného ve dnech 22. až 23. března 2018 na Právnické fakulte UP v Olomouci*. Olomouc : Iuridicum Olomoucense, 2018. ISBN 978-80-88266-25-9, s. 63-73.
 - STAVINHOVÁ, J. 1998. Správni súdnicví a jeho ďalší perspektivy. In *Časopis pro právní vědu a praxi*. ISSN 1210-9126, 1998, roč. 6, č. 3, s. 488-502.
 - STAVINHOVÁ, J. 1990. Správni súdnicví a jeho vzťah k jednotné soustavě obecných soudů. In KRAVEC, J. (ed.) *Správne súdnicví a jeho postavenie v právnom štáte. Zborník prednášok*. Košice : Dom techniky Košice, 1990. s. 56-67.
 - SUDZINA, M. 2021. Historické aspekty správneho súdnicví. In ŠTENPIEN, E. – SVATUŠKA, I. (ed.) *100 rokov Trianonskej zmluvy – diplomacia, štát a právo na prelome tisícročí. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie: 100 rokov Trianonskej zmluvy – diplomacia, štát a právo na prelome tisícročí*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Vydavateľstvo ŠafárikPress, 2021. ISBN 978-80-574-0040-0, s. 237-250.
 - ŚLIWIŃSKI, E. 2020. Procedura nakładania administracyjnych kar pieniężnych w postępowaniu jurysdykcyjnym i jej weryfikacja w postępowaniu sądowoadministracyjnym a standard Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. In *Przegląd Prawniczy Uniwersytetu Warszawskiego*. ISSN 1644-0242, 2019, roč. 28, č. 1, s. 187-209.
 - ŠEVČÍK, M. 2011. K niektorým aktuálnym otázkam inštitucionálnej výstavby správneho súdnicví. In MASLEN, M. (ed.) *Správne súdnicví a jeho rozvojové aspekty. Zborník príspevkov vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej 7. – 8. marca 2011 v Trnave*. Bratislava : EUROUNION, 2011. ISBN 978-80-970760-0-9, s. 240-244.
 - ŠEVČÍK, M. 2011. Úvahy nad zdokonaľovaním správneho súdnicví v Slovenskej republike. In *Dny práva 2011 – Days of Law 2011. Právo na spravodlivý proces*. Brno : Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5919-1, s. 273-278.
 - ŠKROBÁK, J. 2020. Najvyšší správny súd (takmer) realitou. In *Comenius*. ISSN 2454-0846, 2020, roč. 2, č. 12.
 - ŠKULTÉTY, P. 1990. Historický pohľad na vývoj správneho súdnicví s náčrtom do budúcnosti. In KRAVEC, J. (ed.) *Správne súdnicví a jeho postavenie v právnom štáte. Zborník prednášok*. Košice : Dom techniky Košice, 1990. s. 12-18.
 - ŠRAMELOVÁ, S. – BRITVÍK, T. 2010. Plná jurisdikcia súdov pri preskúvaní správnych rozhodnutí. In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2010, roč. 62, č. 6-7, s. 819-826.

- ŠTEVČEK, M. a kol. 2016. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016. 1540 s. ISBN 978-80-7400-629-6.
- TOMAŠ, L. 2019. Právomoc správneho súdu v konaní o vykonateľnosti rozhodnutí cudzích orgánov verejnej správy vo veciach poplatkov za vysokoškolské štúdium. In JAKAB, R. (ed.) *Transteritoriálne (s)právne akty členských štátov Európskej únie. Zborník vedeckých prác*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2019. ISBN 978-80-8152-802-6, s. 163-176.
- TOMAŠ, L. 2021. Restoratívne prvky v správnom trestaní. In *Právny obzor*. ISSN 0032-6984, 2021, roč. 104, č. 2, s. 155-169.
- TÓTHOVÁ, K. 2014. Niekoľko úvah k pripravovanému Správnemu súdному poriadku. In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2014, roč. 66, č. 12, s. 1519-1524.
- TÓTHOVÁ, K. 1991. Správne súdnictvo alebo preskúmvanie rozhodnutí správnych orgánov súdov? In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 1991, roč. 43, č. 12, s. 25-31.
- VAČOK, J. 2013. Opodstatnenosť tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. In *Milníky práva v stredoeurópskom priestore 2013. I. časť*. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2013. ISBN 978-80-7160-368-9, s. 679-685.
- VERNARSKÝ, M. – MOLITORIS, P. 2014. Retroaktivita *in mitius* v správnom práve a plná jurisdikcia správneho súdu. In MASLEN, M. (ed.) *Verejná správa, právny štát a ochrana základných ľudských práv a slobôd. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie*. Krakov : Spolok Slovákov v Poľsku – Towarzystwo Słowaków w Polsce, 2014. ISBN 978-83-7490-783-5, s. 197-204.
- VERNARSKÝ, M. 2009. Právna úprava správneho súdnictva v rozhodovacej praxi Ústavného súdu Slovenskej republiky. In *Dny práva – 2009 – Days of Law*. Brno : Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4990-1, s. 174-181.
- VRABKO, M. 2021. Najvyšší správny súd – cieľ alebo prostriedok. In SZAKÁCS, A. a kol (eds.) *Aktuálne výzvy pre správne súdnictvo. Bratislavské právnické fórum 2021. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej online konferencie Bratislavské právnické fórum 2021 organizovanej Univerzitou Komenského v Bratislave, Právnickou fakultou v dňoch 22. – 23. apríla 2021 pod záštitou Alumni Klubu Univerzity Komenského v Bratislave, Právnickej fakulty*. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2021. ISBN 978-80-7160-604-8, s. 123-127.
- ZÁVADSKÁ, E. 2007. Budúcnosť správneho súdnictva na Slovensku (Náčrt aktuálnych problémov). In *Právny obzor*. ISSN 0032-6984, 2007, roč. 90, č. 5, s. 398-413.
- ZÁVADSKÁ, E. 2012. Osud správneho súdnictva na Slovensku (Aktuálne problémy). In *Právny obzor*. ISSN 0032-6984, 2012, roč. 95, č. 3, s. 280-286.
- ZOULÍK, F. 1990. Správní soudnictví a soustava soudů In KRAVEC, J. (ed.) *Správne súdnictvo a jeho postavenie v právnom štáte. Zborník prednášok*. Košice : Dom techniky Košice, 1990. s. 84-91.
- Nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. Pl. ÚS 16/99, zo dňa 27.06.2001.
- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 332/09, zo dňa 26.01.2010.

- Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Albert and Le Compte v. Belgicko, zo dňa 28.01.1983.
- Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Čanády v. Slovensko, zo dňa 16.11.2004.
- Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Demicoli v. Malta zo dňa 15.10.1991.
- Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Kadubec v. Slovensko zo dňa 02.09.1998.
- Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Lauko v. Slovensko, zo dňa 02.09.1998.
- Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 33/2011, zo dňa 30.05.2012.
- Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 56/2006, zo dňa 18.04.2007.
- Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Asan 17/2017, zo dňa z 23.10.2018.
- Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Asan 11/2017, zo dňa 11.06.2018.
- <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2021/533>. [cit. 17. januára 2022].
- <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Nase-projekty/nove-procesne-kodexy/Plenarne-zasadnutia-Rekodifikacnej-komisie/2-Plenarne-zasadnutie.aspx> [cit. 21. januára 2022].
- <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Nase-projekty/nove-procesne-kodexy/Plenarne-zasadnutia-Rekodifikacnej-komisie/3-Plenarne-zasadnutie.aspx> [cit. 21. januára 2022].
- <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/589286-mazanec-so-spravnym-sudom-ste-krok-pred-ceskom/> [cit. 23. januára 2022].

Summary: Development Tendencies of the Slovak Administrative Judiciary in 1992 – 2022

The article presented a view of the development tendencies of the Slovak administrative judiciary in the years 1992 to 2022. It can be summarized that in Slovak conditions there is a gradual structural separation of administrative courts from general courts. Proceedings before an administrative court are not governed by a code of civil procedure, but by a separate code, and from the point of view of the instances it is single-instance at the time. As for the rest of the principles of review of the contested decisions, it is clear that the trends are moving from a review of legality towards a wider exercise of full jurisdiction, which is organically linked to the expansion of evidence in the administrative judiciary.

JUDr. Lukáš Tomaš
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Právnická fakulta, Ústav teórie práva Gustava Radbrucha
Kováčska 26
040 75 Košice
Slovenská republika
lukas.tomas@student.upjs.sk

Obsah článku podlieha licenci Creative Commons Attribution 4.0 International Licence CC BY (Lukáš Tomaš).